

Helsingin kaupungin konsernipalvelut
Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Selvitystyö

UMO-SÄÄTIÖN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Helsingissä 12.4.2018
Selvityshenkilö, FM Riitta Heinämaa

Johdanto	4
1. Säätio UMO:n hallintomuotona	5
1.1. UMO-säätio ja kaupungin omistajaohjaus	5
1.2. UMO:n tulostavoitteet ja toiminnan suunnittelu	7
1.3. Keskustelua säätiomallista hallintomuotona	8
2. UMO:n taloudellinen näkymä	9
2.1. UMO:n vakava taloustilanne	9
2.2. UMO:n tulo- ja menorakenne 2016	11
2.3. UMO:n henkilöstöön kohdistuvat säästötoimet	12
3. UMO:n henkilöstö ja sen rakenne	13
3.1. UMO:n nykyinen henkilöstö	13
3.2. UMO:n taiteellisen johtamisen organisointi	14
3.3. UMO:n rakenne orkesterina tulevaisuudessa	16
4. Mielikuva UMO:sta ja sen toiminnasta	18
4.1. UMO:n tunnettuus ja imago tutkimusten valossa	18
4.2. Mielikuva UMO:sta selvityksen valossa	20
5. UMO:n strateginen suunta	21
5.1. UMO:n strategian laadinnasta	21
5.2. Pohdintaa UMO:n missiosta, visiosta ja arvoista	22
5.3. UMO:n yleisötyötoiminnan kehittäminen	25
6. UMO:n tilaratkaisut	25
6.1. UMO:n nykyinen tilaratkaisu	25
6.2. UMO:n yhteistyö klubien ja Savoy-teatterin kanssa Helsingissä	26
6.3. Erilaisia tilavaihtoehtoja	28
7. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset koskien UMO-säätiota	30
7.1. UMO:n asema kotimaisella jazzkentällä	30
7.2. Toimenpide-ehdotuksia UMO-säätion toiminnan kehittämiseen	31

Selvityksen yhteydessä haastatellut henkilöt	38
Lähteet	39
Liitteet	
Liite 1: UMO ja kotimaiset verrokkiorkesterit (€/asukas, oma rahoitusosuus)	42
Liite 2: Koko Jazz Club ja sen toiminnan esittely	44
Liite 3: Lassi Ikäheimon ajatuksia UMO:sta ja sen merkityksestä	45
Liite 4: UMO Suomen jazzkentällä	46
Taulukot	
Taulukko 1: UMO-säätiön hallitus 2018–2019	5
Taulukko 2: Kaupunginhallituksen konsernijaoston jäsenet ja varajäsenet 2018–2019	5
Taulukko 3: UMO-säätiön tulostavoitteet 2016–2018	7
Taulukko 4: UMO – säätiö vai kunnallinen taidelaitos?	8
Taulukko 5: UMO:n henkilöstökulut 2016–2018	12
Taulukko 6: UMO:n taiteellinen suunnittelu	15
Taulukko 7: UMO:n orkesteri – kuukausipalkkainen kokoonpano vai freelance-malli?	17
Taulukko 8: Mielikuva UMO:n toiminnasta (tammi-helmikuu 2018)	18
Taulukko 9: UMO:n toiminnan strateginen suunta	23
Taulukko 10: UMO:n toimitilakulut 2016–2018	26
Taulukko 11: UMO – kotisali vai variaatio eri tiloja?	29
Taulukko 12: Orkesteritoiminnan järjestäminen (Helsinki, Espoo, Lappeenranta, Rovaniemi)	42
Taulukko 13: Julkinen rahoitus orkesteritoiminnan menoista per kunnan asukas 2015–2016	43
Kuviot	
Kuvio 1: UMO:n yleisavustukset ja varsinaisen toiminnan tuotot 2016	11
Kuvio 2: UMO:n toiminnan kulut 2016	11
Kuvio 3: Mielikuva UMO:n toiminnasta (tammi-helmikuu 2018) I	19
Kuvio 4: Mielikuva UMO:n toiminnasta (tammi-helmikuu 2018) II	19

Johdanto

Helsingin kaupungin konsernipalvelut ja Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ovat tilanneet minulta selvitystyön, joka liittyy yhteen Helsingin kaupungin tytäryhteisöistä.

Toimeksiannon mukaan olen selvityshenkilönä laatinut toimenpidesuosituksia Uuden Musiikin Orkesterin (UMO) toiminnan järjestämisestä jatkossa. Selvityksessä olen myös arvioinut toimenpidesuosittelujen hyviä ja huonoja puolia, nostanut esiin taloudellisia ja kulttuuripoliittisia vaikutuksia sekä yhteyden Helsingin kaupunkistrategiaan.

Selvityksen yhteydessä olen haastatellut kaikkiaan 21 asiantuntijaa. Heistä osa edustaa UMO:n toiminnasta vastaavaa UMO-säätiötä ja osa on puolestaan UMO:n muusikoita tai hallintohenkilökuntaa. Sisäisen näkökulman lisäksi olen kartoittanut UMO:n keskeisten sidosryhmien näkemyksiä UMO:n toiminnasta. Olen haastatellut jazzkoulutuksesta vastaavia henkilöitä, usean eri liiton edustajia ja keskeisiä yhteistyökumppaneita, jotka liittyvät UMO:n konserttitoimintaan. Myös opetus- ja kulttuuriministeriötä on kuultu yhtenä UMO:n päärahoittajana.

Selvitys on laadittu helmi-maaliskuussa 2018 niin, että työhön on mitoitettu yhden kuukauden työaika. Haastattelujen lisäksi olen tukeutunut myös kirjalliseen materiaaliin. Minulla on ollut mahdollisuus hyödyntää UMO:n ohjausasiakirjoja, Helsingin kaupungin eri toimielinten pöytäkirjoja ja muuta kirjallista materiaalia, joka liittyy orkestereiden tietoihin ja tilastoihin, kuntien kulttuuritoiminnan järjestämiseen sekä säätiöiden hyvään hallintoon.

Selvityksessä on seitsemän osaa, joiden avulla muodostan kokonaiskuvan UMO:n tilanteesta. Ensimmäisessä osassa nostan esiin säätiön UMO:n hallintomuotona ja toisessa osassa käsittelen UMO:n nykyistä taloustilannetta. Kolmannessa osassa pohdin UMO:n henkilöstöä ja rakennetta, kun taas neljännessä osassa käsittelen UMO:n tunnettuutta ja imagoa. Viidennessä osassa siirryn UMO:n strategian pariin ja kuudennessa osassa esittelen erilaisia tilaratkaisuja UMO:n toimintaan. Viimeisessä osassa asemoin UMO:n toimintaa kotimaiseen jazzkenttään ja lopuksi teen yhteensä 14 toimenpidesuosittelusta UMO:n toiminnan kehittämiseen.

Selvitystä täydentää kaksi UMO:n valmistelemaa materiaalia. UMO:n on laatinut suunnitelman sopeutustoimistaan vuosina 2018–2023. Lisäksi UMO on laatinut vertailumateriaalia, joka sisältää tietoja kotimaisista orkesteritoimijoista ja kansainvälisellä tasolla toimivista big bandeista. Selvityshenkilönä olen voinut tutustua myös näihin materiaaleihin.

Haluan lämpimästi kiittää kaikkia selvitykseen osallistuneita asiantuntijoita siitä, että heillä oli aikaa ja halua paneutua UMO:n kehittämiseen selvityksen tiiviistä aikataulusta huolimatta. Erityisesti haluan kiittää UMO-säätiötä ja sen henkilökuntaa ystävällisestä avusta.

Erään asiantuntijan sanoin voin todeta, että UMO on ”merkittävä osa kotimaisen musiikin ravintoketjua”. Toivon, että selvityksen avulla UMO pystyisi rohkeasti uudistumaan niin, että orkesterin koko kapasiteetti saataisiin kuulijoiden ja yhteiskunnan käyttöön.

Helsingissä 12.4.2018

Selvityshenkilö, FM Riitta Heinämaa

1. Säätio UMO:n hallintomuotona

1.1. UMO-säätio ja kaupungin omistajaohjaus

UMO-säätio (www.umo.fi) on Helsingin kaupungin tytärsäätio, jonka omistajapolitiikasta ja konserniohjauksesta vastaa kaupunginhallituksen konsernijaosto. Säätiön sääntöjen mukaan (2 §)¹ "Säätiön tarkoituksena on kulttuurin, kuten säveltaiteen tunnetuksi tekeminen kotimaiselle ja ulkomaiselle yleisölle sekä orkesteritoiminnan kehittäminen ja edistäminen."

UMO-säätiön sääntöjen mukaan hallitukseen kuuluu nykyisin viisi jäsentä. Kaupunginhallituksen konsernijaosto nimeää säätiön hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenet. Hallitus vahvistetaan vuosittain, mutta käytännössä sama hallitus on koossa koko vaalikauden. Viime kunnallisvaalien myötä hallitus vaihtui kokonaan, mutta hallituksessa edustettuina olevien puolueiden jako pysyi melko samana kuin ennen. Hallitus (taulukko 1) kokoontuu keskimäärin kerran kuukaudessa.

Taulukko 1: UMO-säätiön hallitus 2018–2019

PS	Toni Paussu (pj.)
Vihr.	Lassi Ikäheimo
Kok.	Sakari Oka
SDP	Taina Keski-Vinkka (vpj.)
Vas	Anne Taskinen

Helsingin kaupungin perustama UMO-säätio on kirjattu säätiorekisteriin 17.6.2008 ja se raportoi toiminnastaan neljännesvuosittain² kaupunginhallituksen konsernijaokselle. Ajalla 2017–2019 konsernijaostoon kuuluvat seuraavat jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet (taulukko 2):

Taulukko 2: Kaupunginhallituksen konsernijaoston jäsenet ja varajäsenet 2018–2019

Kok.	Jan Vapaavuori (pj.)	(Pia Pakarinen)
Kok.	Ulla-Marja Urho	(Wille Rydman)
Kok.	Juha Hakola	(Terhi Koulumies)
Vihr.	Jasmin Hamid (vpj.)	(Otso Kivekäs)
Vihr.	Hannu Oskala	(Anni Sinnemäki)
SDP	Nasima Razmyar	(Kaarin Taipale)
SDP	Tomi Sevander	(Thomas Wallgren)
Vas	Veronika Honkasalo	(Paavo Arhinmäki)
PS	Mika Raatikainen	(Mari Rantanen)

¹ UMO-säätiön säännöt (17.6.2008), https://www.hel.fi/static/helsinki/paatosasiakirjat/.../UMO-saation_saannot.doc?...

² UMO-säätiön lisäksi kaupunginhallituksen konsernijaokselle raportoiivat neljännesvuosittain seuraavat yhteisöt: Forum Virium Helsinki Oy, Helsingin kaupungin asunnot Oy, Helsinki Region Marketing Oy ja PosiVire Oy. (s. 3), Helsingin kaupunginkanslia (2016). Tytäryhteisöraportti 4/2016. Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2016:26.

https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2017/Kanslia_2017-03-27_Koja_7_Pk/3BB6DDD5-FDF8-C664-8733-5ADBCE200000/Liite.pdf

Säätiön sääntöjen lisäksi UMO:n toimintaa ohjaavat säätiön toimintasääntö³ ja taloussääntö⁴ sekä kaupungin konserniohje⁵ ja Helsingin kaupunkistrategia⁶. Toimintasäännössä määritellään muun muassa säätiön toimitusjohtajan tehtävät ja säätiön toimihenkilöiden ottaminen toimeen. Yleisten määräysten lisäksi taloussäännössä linjataan taloussuunnittelua, kirjanpitoa, tilinpäätöstä, sisäistä valvontaa ja tilintarkastusta. Uudessa kaupungistrategiassa korostetaan Helsingin vetovoimaisuutta tapahtumakaupunkina ja kannustetaan uudistamaan palveluja kestäväen kehityksen pohjalta. Sillä kaupunkistrategian mukaan “Hyvin toimiva kaupunki on myös parasta elinkeinopolitiikkaa.”⁷

Konserniohjeessa käydään läpi kaupungin tytäryhteisöjen vastuut ja velvollisuudet suhteessa kaupungin omistajapolitiikkaan ja konserniohjaukseen sekä kaupungin noudattamaan hyvään hallinto- ja johtamistapaan. Konserniohje toimii johtamisen välineenä:

“Kaupungin omistajapolitiikka on mahdollisimman avointa ja aktiivista toimintaa, jossa pyritään johdonmukaisiin ja ennustettaviin ratkaisuihin. Omistajapolitiikan tarkoituksena on liittää konserniin kuuluvat yhteisöt osaksi kaupungin strategista johtamista ja toimintaa sekä varmistaa kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden tehokas toteuttaminen.”

“Kaupungin konserniohjauksen tavoitteena on, että ohjauksen kohteena oleva yhteisö ottaa toiminnassaan huomioon omistajansa tahdon ja tavoitteet, kaupunkikonsernin kokonaisedun sekä yhteisön aseman osana kaupunkikonsernia.”

Kaupunki on laatinut uudet mallisäännöt⁸ tytärsäätiöilleen konserniohjaukseen liittyvien määräysten ja uudistetun säätiölain pohjalta – ja vastaavasti uuden malliyhtiöjärjestyksen tytäryhtiöilleen. Mallisäännöt tuodaan käsiteltäväksi tytärsäätiöiden ja -yhtiöiden vuosikokouksiin kuluvaan kevään aikana. Keskeisiä muutoksia⁹ malleissa ovat muun muassa seuraavat asiat:

- ”toimialaan/tarkoitukseen lisätään maininta toimimisesta osana Helsingin kaupunkikonsernia,
- hallituksen kokoonpanoksi määritellään konserniohjeen mukaan vähintään kolme ja enintään viisi jäsentä, ellei jäsenten määrästä poikkeamiseen ole yksittäistapauksessa erityinen syy,
- hallituksen ja tilintarkastajan toimikaudeksi määritellään kaksi vuotta,
- taloudellisesti merkittävät, periaatteellisesti laajakantoiset sekä toiminnan laadun ja laajuuden kannalta epätavalliset asiat määrätään käsiteltäväksi yhtiökokouksessa,

³ UMO-säätiön toimintasääntö (28.1.2009)

⁴ UMO-säätiön taloussääntö (ei päiväystä)

⁵ (s. 6, 8), Helsingin kaupungin konserniohje (17.5.2017), <https://www.hel.fi/static/helsinki/muut-saannot/Konserniohje.pdf>

⁶ Maailman toimivin kaupunki. Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021.

<https://www.hel.fi/static/helsinki/kaupunkistrategia/kaupunkistrategia-2017-2021.pdf>

⁷ (s. 3), Ibid.

⁸ Helsingin kaupungin perustaman säätiön mallisäännöt, luonnos (5.3.2018),

https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2018/Keha_2018-03-05_Koja_3_Pk/D0FBE7C1-0A33-CEB4-8700-61D834D00000/Liite.pdf

⁹ Helsingin kaupunki, Kaupunginhallituksen konsernijaosto, pöytäkirja 3/2018 (5.3.2018),

https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatoshistoria/2018/Keha_2018-03-05_Koja_3_Pk/8703DB45-C867-C002-9C29-621E3F700007/Tytaryhtioiden_malliyhtiöjärjestyksen_ja_tytarsaat.pdf

- yhtiöjärjestyksessä/säännöissä todetaan, että toiminnassa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa Helsingin kaupungin konserniohjetta sekä Helsingin kaupungin yhtiölle antamaa konserniohjausta,
- yhtiöjärjestyksessä/säännöissä todetaan, että toiminnassa otetaan huomioon Helsingin kaupunkistrategian yhtiötä/säätiötä ja sen toimintaa koskevat osat, kaupungin talousarviossa mahdollisesti asetetut sitovat ja muut tavoitteet sekä kaupungin yksittäistapauksessa määrittelemä kaupunkikonsernin kokonaisuus,
- säätiöiden sääntöihin on lisätty uuteen säätiölakiin perustuvat toimitusjohtajaa, hallituksen jäsenten erottamista, erityisen tarkastuksen suorittamista sekä säätiön tarkoituksen muuttamista koskevat kirjaukset.”

1.2. UMO:n tulostavoitteet ja toiminnan suunnittelu

Helsingin kaupunki on asettanut UMO-säätiön toiminnalle tulostavoitteet vuodesta 2016 alkaen. Talousarviotavoitteiden valmistelussa tehdään yhteistyötä kaupungin konserniohjauksen valmistelijoiden ja UMO-säätiön kesken. UMO-säätiön hallitus käsittelee kaupunginkanslian talous- ja konserniohjausyksikön pyytämiä tavoite-ehdotuksia ennen niiden toimittamista kaupungille. UMO-säätiölle ei ole asetettu sitovia tavoitteita, mutta vuosille 2016–2018 on kirjattu muita tavoitteita (taulukko 3).

Taulukko 3: UMO-säätiön tulostavoitteet 2016–2018

UMO-säätiön tulostavoitteet	2016 ¹⁰	2017 ¹¹	2018 ¹²
Sitovat tavoitteet	Ei ole asetettu	Ei ole asetettu	Ei ole asetettu
Muut tavoitteet	<p>Säätiön oman varainhankinnan aste vähintään 22 %</p> <p>Järjestettyjen konserttien määrä vähintään 52</p> <p>Kokonaiskuulijamäärä vähintään 25.000</p>	<p>Säätiö tekee vähintään nollatuloksen</p> <p>Säätiön oman varainhankinnan aste vähintään 22 %</p> <p>Ohjelmistokohtaisten yleisömäärien lisääminen</p> <p>Alueellisen ja osallistavan toiminnan sekä yleisötyön kehittäminen</p>	<p>Vähintään 20 000 kävijää – Minst 20 000 besökare</p> <p>Omarahoitusosuus tuloista vähintään 22 % - Självfinansieringsandel av inkomsterna minst 22 %</p> <p>Tuotantokohtainen yleisömäärien lisääminen – Ökande av publiksiffrorna per produktion</p>

UMO laatii alustavan toimintasuunnitelman joulukuun loppuun mennessä, mutta lopullinen versio siitä hyväksytään vasta säätiön vuosikokouksessa maaliskuun alkuun. Kaupungin kanssa sovitut tulostavoitteet eivät kuitenkaan ole tarpeeksi selkeästi luettavissa UMO:n toimintasuunnitelmissa, joita olisi muutoinkin hyvä konkretisoida nykyistä enemmän. Mutta UMO on omien sanojensa mukaan yleensä panostanut enemmän toimintakertomuksen ja osavuosikatsauksien sisältöön ja

¹⁰ Helsingin kaupunki, Kaupunginhallituksen konsernijaosto, pöytäkirja 5/2016 (21.3.2016)

Liite 2: Sivistystoimen tytäryhtiöiden tulostavoitteet 2016

https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2016/Kanslia_2016-03-21_Koja_5_Pk/81FC2739-ABD5-495B-8243-85C5CEBF9E/Liite.pdf

¹¹ Helsingin kaupunki, Kaupunginhallituksen konsernijaosto, pöytäkirja 5/2017 (13.3.2017)

Liite 2: Sivistystoimen tytäryhtiöiden tulostavoitteet 2017

https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2017/Kanslia_2017-03-13_Koja_5_Pk/22161E27-70D7-CCA7-9AF6-5A4BEFA00001/Liite.pdf

¹² (s. 58) Helsingin kaupungin talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2018–2020, Kaupunginvaltuusto 29.11.2017. Helsingfors stads budget 2018 och ekonomiplan 2018–2020. Stadsfullmäktige 29.11.2017. https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/2017/HKI_TA_2018_web.pdf

ulkoasuun, koska niitä luetaan yleisesti enemmän. Vasta loppuvuodesta säätiössä käsiteltävä toimintasuunnitelma ei käytännössä vaikuta säätiön kaupungilta saamaan rahoitukseen. Rahoitus perustuu kaupungin seuraavan vuoden talousarvioon, jonka valmistelu käynnistetään edellisenä keväänä, ja jonka kaupunginvaltuusto hyväksyy marras-joulukuussa. Valtion rahoitus UMO-säätiölle ratkeaa marraskuussa.

Kaupungin asettamien tulostavoitteiden lisäksi orkesterin toiminnan suunnitteluun vaikuttaa ennenkaikkea UMO:n vakava taloustilanne, jonka takia säätiön on vaikea ennakoida riittäviä säästötoimia, mukaan lukien lomautettujen viikkojen tarkkaa määrää.

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. toteaa säätiöiden vaikuttavuudesta seuraavasti: ”Vaikuttavuutta on onnistuminen asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa ja painopisteiden toteutumisessa.”¹³ Vuonna 2016 UMO:n tulostavoitteet toteutuivat ainoastaan järjestettyjen konserttien määrän osalta. Vuosien 2017–2018 osalta toteutumatietoja ei ole käytettävissä.

1.3. Keskustelua säätiömallista hallintomuotona

Säätiömalli saa selvitykseen osallistuneilta asiantuntijoilta osakseen kritiikkiä hallintomuotona, koska UMO-säätiötä pidetään ”näennäissäätiönä, joka on tiukasti kaupungin konserniohjauksessa”. Omistajaohjauksessa ei kuitenkaan ole mitään kiellettyä tai laitonta. Mutta yleinen käsitys vaikuttaa olevan se, että tiukan konserniohjauksen takia säätiömallista ei ole saada irti kaikkea hyötyä. Joten onko säätiö se oikea hallintomuoto UMO:lle vai onko tähän malliin vain ajauduttu historiallisista syistä? Tulisiko UMO muuttua kunnalliseksi taidelaitokseksi säätiön sijaan? Nykyisin kaupunki ylläpitää kahta kunnallista taidelaitosta (Helsingin taidemuseo ja Helsingin kaupunginorkesteri) ja yhtä kulttuurilaitosta (Helsingin kaupunginmuseo). Taulukossa 4 siteerataan selvityksessä esiin nousseita argumentteja/näkemyksiä UMO:n hallintomuodosta.

Taulukko 4: UMO – säätiö vai kunnallinen taidelaitos?

Hallintomalli	Argumentteja/näkemyksiä puolesta	Argumentteja/näkemyksiä vastaan
Säätiö	<p>”Säätiömuoto sopii yleishyödylliseen toimintaan, jossa on omaa tuottorahoitusta (mm. mahdollisuus hankerahoitukseen, lahjoituksiin, testamentteihin).”</p> <p>”UMO:n asioiden käsittely on virkamiesvetoista ja asiat päätetään konsernijaoksessa.”</p> <p>”UMO irroitettiin Helsinki-viikon säätiöstä, joten periaatteessa sillä on nyt itsenäisempi asema.”</p>	<p>”Säätiömallissa nimenomaan pääoma oli houkutin, mutta se on syöty.”</p> <p>”Kaupungin ohjaus ja säännöt koskevat UMO:a, joten säätiöstä ei saada irti kaikkea hyötyä. Työläs raportointi konsernijaokselle (4 krt/vuosi).”</p> <p>”Kaupunginjohdon vaihdokset vaikuttavat UMO:n asemaan ja rahoitukseen?”</p>
Kunnallinen taidelaitos	<p>”Varmempi rahoitustaso, vuosittainen indeksikorotus (aineet ja tarvikkeet, ei palkat) ja mahdollisuus anoa rahoitusta investointeihin.”</p> <p>”Tiiviimpi yhteistyön suunnittelu ja toteutus kaupungin muiden taidelaitosten kanssa.”</p>	<p>”Kaupungin taidelaitoksilla ei ole enää omia hallituksia tai muita hallintoelimiä. Laitosten johtamiseen ei ole saatavilla tukea mistään.”</p> <p>”Taidelaitosten henkilökuntaa on siirretty keskitettyihin palveluihin, josta työpanos ei allokoidu takaisin taidelaitoksiin niiden tarvitsemassa mittakaavassa.”</p> <p>”Kaupungin laitoksilla tulee olla sama Helsinki-identiteetti logoineen, ei ”omaa” UMO:a”.</p>

¹³ (s. 6), Suvikumpu L. & P. Tikka & P. Saukkonen (toim.) (2014): Vaikuttava säätiö! Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. http://www.saatiopalvelu.fi/media/tietolaari-files/julkaisut/srnk_vaikuttava-saatio_www.pdf

Entä tulisiko UMO:n osalta kyseeseen yhtiöittäminen? Yhtiöittäminen ei noussut selvityksessä esiin, mutta esimerkiksi täyskunnallisena taidelaitoksena toiminut Turun kaupunginteatteri yhtiöitettiin vuonna 2014. Toimitusjohtaja Arto Valkaman mukaan ”siirtyminen kuntataloudesta osakeyhtiötalouteen tehosti ja selkeytti toimintaa, vaikka se ei muutu kertaheitolla bisnekseksi”. Nykyisin osakeyhtiön oma hallitus vastaa päätöksistä sen sijaan, että ne tehtäisiin lautakunnassa. Mutta Valkama toteaa, että yhtiöittäminen edellyttää sitoutunutta omistajaa, joka on tarvittaessa valmis pääomittamaan yhtiötä, kun toiminnassa haetaan pitkän aikavälin taloudellista tasapainoa. Turun kaupungin konserniohjauksen osana Turun kaupunginteatteri Oy kuuluu Matkailu- ja kulttuuriliiketoiminnan liiketoiminta-alueeseen. Konsernijaos on sopinut teatterin kanssa viisivuotiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä tunnusluvut, joita seurataan.¹⁴

2. UMO:n taloudellinen näkymä

2.1. UMO:n vakava taloustilanne

UMO-säätiön talousarvio on 1.499.708 euroa vuonna 2018. Mainittakoon vertailun vuoksi, että UMO:n vuosibudjetti oli samaa suuruusluokkaa jo vuonna 2004 (noin 1,5 M€), mutta silti rahoituspohjan laajentaminen katsottiin silloin tarpeelliseksi. Pyydettyä lausuntoa Helsinki-viikon säätiön näkemys asiaan oli seuraava: ”Rahoituspohjan ja ohjelmistotyön sekä yksityisen rahoituksen laajentamiseksi lienee järkevintä erottaa UMO omaksi riippumattomaksi organisatoriseksi ja rahoitusyksiköksi.”¹⁵ Rahoituksen keskeisenä mahdollisuutena nähtiin orkesterin kehittäminen seudulliseksi orkesteriksi, erityisesti kaavailtiin musiikkikasvatustyön laajentamista helsinkiläiskouluista muihin pääkaupunkiseudun kouluihin.¹⁶

UMO-säätiö rekisteröitiin vuonna 2008 ja säätiön toiminta on ollut tappiollista käytännössä koko sen olemassaolon ajan. UMO-säätiön kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius on todettu heikoksi.¹⁷ Tilintarkastuksessa todetaan ”toiminnan jatkuvuuteen liittyvä olennainen epävarmuus”:

“Haluamme kiinnittää huomiota tilinpäätöksen liitetietojen kohtaan oman pääoman muutokset, joka osoittaa, että säätiölle kertyi 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta tappiota -51 500,09 euroa ja että edellisten tilikausien alijäämä on yhteensä 449 576,18 euroa. Säätiön lyhytaikaiset velat ylittivät 31.12.2016 sen kokonaisvarat 1 076,27 eurolla. Säätiön oma pääoma on tilikauden aikana muodostunut negatiiviseksi. Nämä seikat osoittavat sellaista olennaista epävarmuutta, joka saattaa antaa merkittävää aihetta epäillä säätiön kykyä jatkaa toimintaansa. Lausuntoamme ei ole mukautettu tämän seikan osalta.”¹⁸

¹⁴ Ks. Turun kaupunginteatteri Oy:n toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä tunnusluvut, http://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/turun_kaupunginteatteri_oy_ta_17.pdf

¹⁵ Helsinki-viikon säätiön pyydetty lausunto Helsingin kaupunginkanslialle Kveston toivomusponnosta (Lekman 14.4.2004), UMO:n rahoituspohjan laajentaminen (20.8.2004)

¹⁶ Helsingin kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto Helsingin kaupunginhallitukselle toivomusponnosta UMO:n rahoituspohjan laajentamiseksi (30.8.2004)

¹⁷ (s. 45), Helsingin kaupunginkanslia (2016). Tytäryhteisöraportti 4/2016. Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2016:26.

https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2017/Kanslia_2017-03-27_Koja_7_Pk/3BB6DDD5-FDF8-C664-8733-5ADBCE200000/Liite.pdf

¹⁸ (s. 40), KPMG/Forsberg L-E. (2017): Tilikauden 1.1.–31.12.2016 tilintarkastuskertomus UMO-säätiö sr:n hallitukselle (20.3.2017) UMO Vuosikertomus 2016 http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_vuosikertomus_2016.pdf

UMO-säätiön ongelmana on yksinkertaistettuna se, että tulot eivät kata juoksevaa toimintaa, koska kiinteät kulut ovat niin suuret. Taloudelliseen ahdinkoon ei ole vain yhtä syytä:

- Ennen UMO:n rahoitus muodostui Helsingin kaupungin, opetus- ja kulttuuriministeriön ja Yleisradion rahoituksesta (ns. kolmikantarahoitus), mutta nykyisin Yleisradio ei enää osallistu rahoitukseen. Aikanaan UMO siirtyi kokopäiväiseksi ammattilaisorkesteriksi kolmikantarahoituksen myötä, mutta se ei siirtynyt takaisin osa-aikaiseksi big bandiksi kolmikantarahoituksen päätyttyä.
- Kaupungin myöntämä vuosiavustus ei ole sidottu indeksikorotukseen, vaikka palkat yms. muut toimintakulut nousevat tasaisesti.
- Valtionavustusjärjestelmään tehdyt leikkaukset ovat pienentäneet UMO:n julkista tukea.
- UMO ei saa tallennuskorvauksista tuloja entiseen tapaan, koska levytysten ja televisiotaltiointien määrä on vähentynyt.
- UMO-säätiölle on sen perustamisesta alkaen asetettu niin korkea tavoite omalle varainhankinnalle (25 %) ettei se pysty saavuttamaan sitä. Kaupunki ja ministeriö laskevat liikaa sen varaan, että UMO voi kasvattaa yksityistä rahoitustaan.
- Oman rahoituksen kasvattaminen entisestään on UMO:lle vaikeaa, koska kyseessä on julkisesti tuettu taidelaitos, joka ei voi suunnitella kaupallista konserttiohjelmistoa. Mutta UMO:n tuotto omista lipputuloista on hyvä ja se on pysynyt melko vakiona.
- Kaupunki ei ole myöntänyt UMO-säätiölle sen tarvitsemaa lisärahoitusta eikä se ole tarpeeksi ajoissa myöntänyt sopeuttamislupaa, jonka turvin säätiö voi lomauttaa henkilöstöä.

UMO-säätiö on viime vuosina sopeuttanut toimintaansa monin tavoin saadakseen aikaan säästöjä:

- UMO:n henkilöstöön on kohdistettu säästötoimia (lomautukset, lyhyempi työaika, lomakorvauksesta luopuminen).
- Ulkopuolisten palvelutuotantojen määrää on vähennetty ja yleisötyötä on lisätty.
- Ulkomaan- ja festivaaliesiintymiset on karsittu pois, mutta Muuttuvia kuluja on madallettu jakamalla riskejä ja tuottoja kulttuuritalojen kanssa.
- Toimitilakuluja on leikattu, koska orkesteri käyttää nykyisin yhteistä harjoitustilaa Avanti!n kanssa Kaapelitehtaalla.
- Hallintokulut on karsittu minimiin eikä ole tehty investointeja.

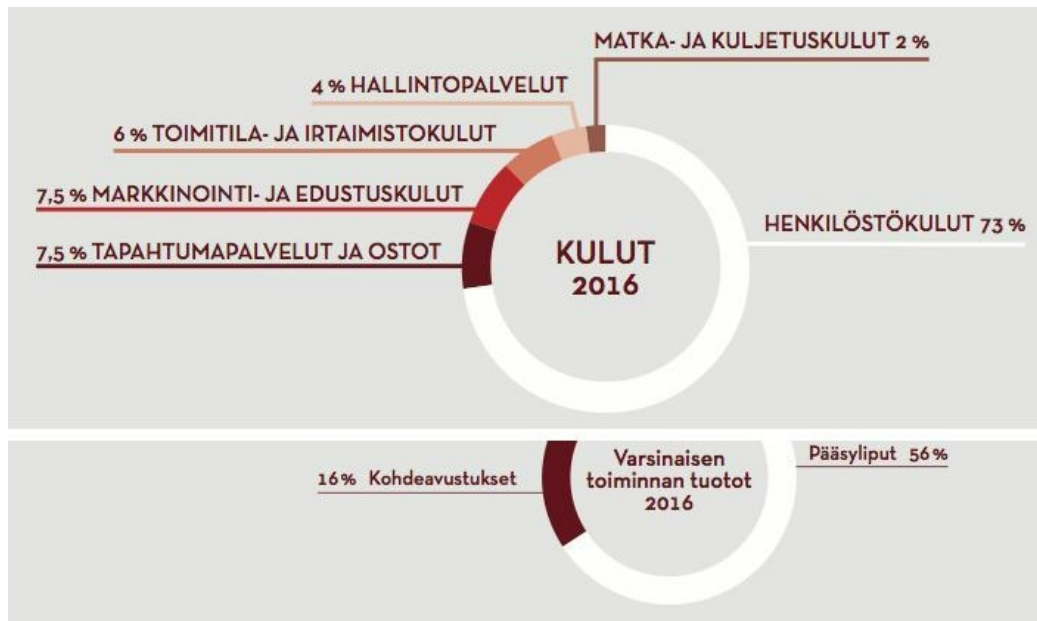
Myös opetus- ja kulttuuriministeriössä on kiinnitetty huomiota siihen, että UMO-säätiö on syönyt pääomansa. UMO on kerran saanut valtiolta kertasummana ”häätäavustuksen” tilakustannuksiinsa, kun se joutui nopealla aikataululla akustoimaan uuden harjoitustilan aiemman tilan homeongelman takia. Ministeriön mukaan valtion osuutta ei ole nyt mahdollisuutta kasvattaa, koska UMO:n toteutuneiden ja myönnettyjen henkilötövuosien suhde on lähellä toisiaan, mutta joillakin muilla orkestereilla tämä suhde on suurempi. Orkesterin olemassaoloa on pidetty ministeriössä tärkeänä, mutta valtion rahoitus ei voine ylipäättäänsä jatkua, jos UMO:n talous painuu miinukselle myös tulevaisuudessa.

Ajankohtainen huolenaihe on myös valtion parhaillaan valmisteilla oleva valtionosuusjärjestelmän (VOS) uudistus. Tässä vaiheessa valmistelua ei voi tietää, millaisen aseman uusi VOS tarjoaa UMO:lle. UMO:n kiertuetoimintaa on tuettu valtion toimesta harkinnanvaraisesti, mutta uuden VOS-esityksen mukaan kiertuetoiminnan rahoitusta arvioitaisiin jatkossa painokertoimien avulla. Uusi VOS-rahoitus astuisi voimaan vuonna 2020, jos VOS saadaan päätettyä vuoden 2018 aikana. Valtionosuuslaskelma tehdään vuosien 2018–2019 toiminnan perusteella.

2.2. UMO:n meno- ja tulorakenne 2016

Seuraavaksi esitetään UMO:n tulorakenne 2016 (kuvio 1)¹⁹ ja menorakenne 2016 (kuvio 1)²⁰.

Kuvio 1: UMO:n yleisavustukset ja varsinaisen toiminnan tuotot 2016

Kuvio 1: UMO:n toiminnan kulut 2016

Helsingin kaupungin rahoitusosuus määritellään talousarviossa ja kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan päätöksellä UMO:n hakemuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän VOS-rahoituksen turvin UMO toteuttaa noin 17–20 % toiminnastaan Helsingin ulkopuolella. Yleistäen voi todeta, että UMO pystyy kattamaan kiinteät kulunsa julkisen tuen varansa, mutta ohjelmatoiminta tulee rahoittaa muun rahoituksen avulla. Liitteessä 1 on esitelty joitakin tietoja kuntarahoituksesta (€/asukas) ja omasta rahoitusosuudesta sekä UMO:n että muutaman verrokki-orkesterin osalta.

¹⁹ (s. 36), UMO Vuosikertomus 2016, http://umo.fi.www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_vuosikertomus_2016.pdf

²⁰ (s. 37), Ibid.

UMO kuvaa tulo- ja menorakennettaan 2016 seuraavasti:

“Vuonna 2016 UMO-säätiön yleisavustukset pienentyivät edellisvuodesta ollen yhteensä 1.363.931 € (vuonna 2015: 1.381.284 €). Opetus- ja kulttuuriministeriön avustus oli 543.931 € (vuonna 2015: 561.284 €) ja Helsingin kaupungin yleisavustus 820.000 € (vuonna 2015: 820.000 €). Lisäksi UMO sai kohdeavustuksia muun muassa yksittäisiin tuotantoihin, valtakunnalliseen konserttitoimintaan ja yleisötyöhön 60.000 € (vuonna 2015: 139.755 €). Muita varsinaisen toiminnan tuottoja olivat esimerkiksi tallennekorvaukset, ilmoitusmyyntituotot, tilaus- ja festivaaliesiintymisistä saadut tulot sekä tuotantokumppanuuksista saadut tuotot. Tulot olivat yhteensä 1.728.272 € (vuonna 2015: 1.911.594 €). Pääsylipputulojen osuus oli 202.911 € (vuonna 2015: 202 230 €).”²¹

“UMO karsi kulujaan verrattuna edelliseen vuoteen 9 %. Pienempi liikevaihto, pienemmät oman toiminnan tuotot ja pienemmät varsinaisen toiminnan kulut selittyvät UMO:n toiminnan leikkaamisella. Ulkopuolisten tapahtumatuottajien käytön määrää vähentyi toiminnassa. Ulkomaan vierailut ja festivaalivierailut karsittiin toiminnasta säästösyistä. Lipputulojen osuus pysyi lähes edellisen vuoden tasolla. Toimitilakulujen pieneminen selittyy sillä, että orkesterin harjoitustila siirtyi Kaapelitaloon. UMO:n oma pääoma painui negatiiviseksi. Säätiön arvion mukaan maksuvalmius on turvattu 12 kk eteenpäin. Tämä edellyttää kuitenkin henkilöstön palkkakuluihin kohdistuvia sopeutustoimia, jotka käynnistetään vuoden 2017 alussa. Säätiö ei tehnyt investointeja raportointikaudella.”²²

2.3. UMO:n henkilöstöön kohdistuvat säästötoimet

Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan henkilöstökulut muodostivat 73 % UMO:n kokonaisbudjetista. Seuraavaksi esitetään UMO:n henkilöstökulut viimeiseltä kolmelta vuodelta (taulukko 5):²³

Taulukko 5: UMO:n henkilöstökulut 2016–2018

UMO	2016 (TP)	2017 (TA)	2018 (TA)
Henkilöstökulut (tot.)	1.272.131	1.124.687	1.255.059
Palkat ja palkkiot	1.043.392	917.719	1.023.607
Lisät ja korvaukset	15.480	15.479	16.000
Eläkekulut	177.804	168.817	180.000
Muuut henkilösivukulut	35.454	22.672	35.453

UMO:lla oli vuonna 2017 tarve 250.000 euron säästöihin,²⁴ mikä toteutettiin orkesterin lomautuksin ja lyhentämällä hallintohenkilökunnan työaikaa. Hallintohenkilökunta luopui myös lomarahostaan. UMO-säätiön hallitus on päättänyt jatkaa talouden sopeuttamista niin, että vuosina 2018–2019

²¹ (s. 37), Ibid.

²² (s. 41–42), Helsingin kaupunginkanslia (2016). Tytär yhteisöraportti 4/2016. Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisu 2016:26.

https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2017/Kanslia_2017-03-27_Koja_7_Pk/3BB6DDD5-FDF8-C664-8733-5ADBCE200000/Liite.pdf

²³ UMO-säätiö. Talousarvio vuodelle 2018. (ei päiväystä)

²⁴ (s. 6), UMO-säätiön toimintasuunnitelma vuodelle 2018 (ei päiväystä)

toiminnasta tullaan säästämään yhteensä 400.000 euroa.²⁵ Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että lomautuksilta ei voida välttyä, jos ei tehdä suuria muutoksia koko toimintaan. UMO noudattaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa ja se on saanut erillisluvan talouden sopeuttamistoimia varten.

Parhaillaan UMO-säätiö hakee joustoja orkesterin työehtosopimukseen.²⁶ Lähtökohtana on se, että UMO ei enää ylläpitäisi omaa, ainoastaan 16 muusikolle sovellettavaa työehtosopimusta vaan se siirtyisi noudattamaan Avaintyönantajat Avainta ry:n muusikkojen yleistä työehtosopimusta.

Orkesterin luottamusmiehen mukaan²⁷ synkkä taloudellinen tilanne vaikuttaa työmotivaatioon ja big bandin yhteishenkeen. Orkesteri on tuonut useissa haastatteluissa esiin, että UMO:ssa vallitsee luottamuspula orkesterin ja hallinnon välillä, koska säätiön pääoma on syöty eikä tilanteeseen ole reagoitu riittävästi aiemmin. Orkesteri kantaa huolta muun muassa vapautuvien vakanssien täyttämisestä tulevaisuudessa.

3. UMO:n henkilöstö ja sen rakenne

3.1. UMO:n nykyinen henkilöstö

UMO-säätiön hallinnosta ja UMO:n operatiivisesta toiminnasta vastaa hallintohenkilökunta,²⁸ joka on UMO:n kotisivun mukaan rakentunut seuraavasti (tiedot haettu helmikuussa 2018):

Toimitusjohtaja: Eeva Pirkkala (vakituinen)

Markkinointi- ja viestintäpäällikkö: Niina Eeva (vakituinen)

Tuotantopäällikkö: Terhi Siirala (vakituinen)

Orkesterijärjestäjä ja yleisötyötuottaja: Jaakko Teittinen (määräaikainen/virkavapaalla)

Orkesterijärjestäjä: Ilkka Ferm (viransijainen, ostopalvelu; osa- ja määräaikainen)

Orkesterijärjestäjä: Lauri Telkki (osa- ja määräaikainen harjoittelija)

Tuottaja-tiedottaja: Valteri Pokela (osa- ja määräaikainen)

Vuonna 2018 UMO:n taiteellisena johtaja ja pääkapellimestarina työskentelee Mikko Hassinen niin, että Kari Heinilä toimii taiteellisena neuvonantajana (kumpikin toimi samassa tehtävässä jo vuonna 2017). UMO:n 16 jäseninen orkesteri koostuu vakituisesti palkatuista ammattilaisista, jotka ovat pääosin kokoaikaisia (1,5 vakanssia täyttämättä ja ne hoidetaan päätoimisilla freelancereilla):^{29 30}

²⁵ UMO:n tiedote (4.12.2017): UMO:n talouden sopeuttamistoimet jatkuvat

²⁶ Pirkkala E. (2018): Ehdotus UMO:n sopeutustoimista vuosille 2018–2023. Taustapaperi talousarviolle 2018–2023. (22.3.2018) (ei-julkinen materiaali)

²⁷ YLE-uutiset (16.8.2017): UMO on taloudellisessa kriisissä – big bandin muusikot lomautettuina. Kansainvälisesti arvostettu Uuden musiikin orkesteri on vakavissa ongelmissa.

²⁸ Vrt. hallintohenkilökunnan rakenne *Bohuslän Big Band*: producent, producent (barn och unga) ja turnéledare, lisäksi yhteisiä hallintopalveluja päämieheltä (Vasa konserthus) ja *Århus Jazz Orchestra*: orkesterchef, konstitueret kunstnerisk ansvarlig, produktionsansvarlig, projektkoordinator, PR-ansvarlig, projektmedarbejder, Tour Manager ja studentmedhjælper.

²⁹ Vrt. vakituisten muusikoiden määrä orkesterissa: *Bohuslän Big Band* (12), *Norbotten Big Band* (11 plus pianisti ja lyömäsoittaja, jotka rekrytoidaan freelancereista tuotantokohtaisesti), *DR Big Band* (19, 50 % vakanssit) ja *Århus Jazz Orchestra* (16, freelance-pohjalta) sekä saksalaisissa orkestereissa *HR Big Band* (18), *WDR Big Band* (18) ja *NDR Big Band* (14).

³⁰ Ks. lisää tuottajavetoisesta mallista (s. 2), UMO-säätiön toimintasuunnitelma vuodelle 2018 (ei päiväystä).

Trumpetit

1. trumpetti (äänenjohtaja): Teemu Mattsson (vakituinen)
2. trumpetti: Timo Paasonen (vakituinen)
3. trumpetti: Mikko Pettinen (vakituinen)
4. trumpetti: Tero Saarti (vakituinen)

Saksofonit

1. alttosaksofoni (äänenjohtaja): Jouni Järvelä (vakituinen)
 2. alttosaksofoni: Mikko Mäkinen (vakituinen)
 1. tenorisaksofoni: Teemu Salminen (vakituinen)
 2. tenorisaksofoni: Olli Ojajärvi/Manuel Dunkel (50% osa-aikainen/vakituinen)
- baritonisaksofoni: Pertti Päivinen (vakituinen)

Pasuunat

1. pasuuna (äänenjohtaja): Heikki Tuhkanen (viransijainen)
 2. pasuuna: Mikko Mustonen (vakituinen)
 3. pasuuna: Pekka Laukkanen (vakituinen)
- bassopasuuna: Mikael Långbacka (vakituinen)

Komppi

Piano: Kirmo Lintinen (50% osa-aikainen/virkavapaalla)
Basso: (freelancer)
Rummut: Markus Ketola (vakituinen)

UMO-säätiö on myös freetyöllistäjä, jonka rahoituksesta kelpo osa kohdistuu vapaalle kentälle:

“UMO työskentelee oman pääkapellimestarinsa lisäksi useiden suomalaisten ja kansainvälisten vierailevien kapellimestareiden kanssa. UMO työllistää vuosittain myös merkittävän määrän projektikohtaisia muusikoita, solisteja, sovittajia sekä säveltäjiä, ja on näin Suomen merkittävimpiä jazzalan työllistäjä myös vapaan kentän osalta. UMO:n palkkakuluista n. 32 % suuntautui vapaalle kentälle vuonna 2017.”³¹

3.2. UMO:n taiteellisen johtamisen organisointi

Parhaillaan UMO:n taiteellisesta suunnittelusta vastaa määräaikaisesti palkattu taiteellinen johtaja, Mikko Hassinen, joka toimii myös UMO:n pääkapellimestarina. Hassinen lopettaa työskentelynsä UMO:ssa keväällä 2018, mutta hän vastaa taiteellisesta suunnittelusta vielä syksyn 2018 osalta ja osaksi myös keväästä 2019. Tukenaan hänellä on taiteellinen tiimi, joka koostuu sekä orkesterin omista jäsenistä että freelancerina työskentelevästä taiteellisesta neuvonantajasta. Lisäksi yleisötyön taiteellisesta suunnittelusta vastaa freelancerina työskentelevä taiteellinen partneri, Ville Vannemaa, jonka tukena on orkesterin kahdesta jäsenestä muodostettu yleisötyön taiteellinen tiimi.

Viime vuosina UMO:n taiteellista suunnittelua on organisoitu eri tavoin (taulukko 6). Taiteellisesta suunnittelusta on muun muassa vastannut taiteellinen suunnittelutyöryhmä, joka on muodostunut orkesterin ja hallinnon edustajista niin, että sen kokoonpano on vaihdellut eri vuosina. UMO:ssa on tukeuduttu myös taiteellisiin partnereihin ja tuottajavetoiseen malliin.³²

³¹ (s. 2), Ibid.

³² (s. 4), UMO:n strategia 2012–2017 (ei päiväystä)

Taulukko 6: UMO:n taiteellinen suunnittelu

Vuosi	Taiteellisen suunnittelu	Vastuuhenkilöt
2017 ³³ –2018 ³⁴	Taiteellinen johtaja ja pääkapellimestari Taiteellinen tiimi Taiteellinen partneri; yleisötyö Yleisötyön taiteellinen tiimi	Mikko Hassinen (ma sopimus) Kirmo Lintinen ja Jouni Järvelä (orkesterijäsenet) sekä taiteellinen neuvonantaja Kari Heinilä Ville Vannemaa Tero Saarti ja Mikko Mäkinen (orkesterijäsenet)
2016 ³⁵	Taiteellinen suunnittelutyöryhmä (orkesterin ja hallinnon edustajia)	Pääkapellimestari Kirmo Lintinen ja Jouni Järvelä (orkesterijäsenet), toimitusjohtaja Eeva Pirkkala sekä ohjelmisto- ja kehityspäällikkö Thomas Noreila
2015 ³⁶	Taiteellinen suunnittelutyöryhmä	Pääkapellimestari Kirmo Lintinen ja Jouni Järvelä (orkesterijäsenet), ohjelmisto- ja kehityspäällikkö Thomas Noreila sekä vs. toimitusjohtaja Jutta Jaakkola/toimitusjohtaja Eeva Pirkkala
2014 ³⁷	Taiteellinen suunnittelutyöryhmä (yleisötyö eriytettiin omaksi suunnitteluksi, jota käytäntöä on jatkettu nykyisinkin)	Pääkapellimestari Kari Heinilä sekä Jouni Järvelä ja taiteellisenä tuottajana työskennellyt Markus Ketola (orkesterijäsenet), toimitusjohtaja Eeva Pirkkala ja ohjelmisto- ja kehityspäällikkö Thomas Noreila. Huhtikuusta 2014 alkaen työryhmään osallistuivat Heinilän, Järvelän ja Noreilan lisäksi vs. toimitusjohtaja Jutta Jaakkola sekä vuoden 2015 pääkapellimestari Kirmo Lintinen.
2013 ³⁸	Taiteelliset partnerit	Markus Ketola ja Jouni Järvelä (orkesterijäsenet) sekä Kari Heinilä
2012 ^{39,40} – 2008	Taiteelliset partnerit, tuottajat, hallinto	Taiteelliset partnerit Kirmo Lintinen ja Kari Heinilä sekä vuorottelevat orkesterin jäsenet yhdessä toimitusjohtajan, tuottajien sekä ohjelma- ja kehityspäällikön kanssa

Jazzpianisti-säveltäjä Esko Linnavalli vastasi pitkään UMO:n taiteellisesta suunnittelusta toimien samalla orkesterin pääasiallisena kapellimestarina ja keulakuvana (1975–1991). Mutta UMO:ssa ei ole varsinaisesti ollut pidempiaikaista taiteellista johtajaa viimeiseen 20 vuoteen. UMO on nykyisin ”vähän kasvoton”, koska toimintaa ei ole mahdollista henkilöidä, kun vierailevat kapellimestarit ja taiteelliset vastaavat vaihtuvat tiuhaan. Sen sijaan Espoon Big Bandiin moni osaa yhdistää Marzi Nymanin, joka on toiminut orkesterin kapellimestarina vuodesta 2012 alkaen. Myös ”metallimies”, säveltäjä-basisti Lauri Porran vastikään julkistettu nimitys Vantaan Viihdeorkesterin taiteelliseksi partneriksi on huomioitu laajasti niin mediassa kuin musiikkialalla.

UMO on aina ollut hyvin muusikkojohtoinen niin, että muusikot haluavat itse päättää mitä orkesteri soittaa. Erään asiantuntijan mukaan ”Bändi kokee vahvasti, että orkesteri on heidän, ohjelmisto myös.” Usean selvityksessä kuullun asiantuntijan mielestä UMO:n taiteellinen johtaminen on

³³ (s. 4), UMO-säätiön toimintasuunnitelma vuodelle 2017 (ei päiväystä)

³⁴ (s. 2), UMO-säätiön toimintasuunnitelma vuodelle 2018 (ei päiväystä)

³⁵ (s. 32), UMO Vuosikertomus 2016

http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_vuosikertomus_2016.pdf

³⁶ (s. 33), UMO Vuosikertomus 2015, http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_toimintakertomus_2015_LOWRES.pdf

³⁷ (s. 23), UMO Toimintakertomus 2014, http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_toimintakertomus_2014_LOWRES.pdf

³⁸ (s. 21), UMO Toimintakertomus 2013, http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_toimintakertomus_2013.pdf

³⁹ (s. 1, 19), UMO Toimintakertomus 2012, http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/umo_toimintakertomus_2012.pdf

⁴⁰ (s. 1, 19) UMO Toimintakertomus 2011, http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/umo_toimintakertomus_2011_web.pdf

”turhankin demokraattista” ja ”muusikot ovat tehneet, mitä he ovat halunneet”. Mutta orkesterin arvostama ”tasa-arvoinen suunnittelumalli” ei takaa kokonaisuuden hallintaa ja strukturoitua suunnittelua.

UMO:n ohjelmisto on syksyn 2018 osalta vielä osin auki useiden epävarmuustekijöiden takia. Maaliskuun lopussa 2018 tilanne on se, että esimerkiksi Brasiliaan suuntautuva kiertue ei ole vielä varmistunut lopullisesti, osaa esiintyjänimistä ei ole voitu vahvistaa taloudellisista syistä johtuen eikä ole varmaa tietoa siitä, miten monta viikkoa orkesteri joutuu olemaan lomautettuna (UMO-säätiön hallitus on tehnyt päätöksen enintään kymmenestä lomautusviikosta).

UMO-säätiö on avannut sisäisen keskustelun taiteellisen johtajan rekrytoinnista miettiessään uusia avauksia ja tulevaisuuden näkymiä. UMO:ssa käydyn keskustelun mukaan⁴¹ taiteellinen johtaja loisi kasvot UMO:lle ja suunnittelisi kausiohjelman sekä kasaisi orkesterin (vapautuvat vakanssit/konserttiproduktiokohtaiset freelancerit ja lisämuusikot). Myös selvityksen yhteydessä on noussut esiin useita näkemyksiä siitä, miten UMO:n taiteellinen johtajuus tulisi organisoida tulevaisuudessa:

- a) **Duo:** Taiteellinen johto toimisi parhaiten duona, nyt on liian iso porukka on päättämässä ohjelmistosta.
- b) **Taiteellinen troikka/ydinryhmä:** Muutaman taiteellisen johtajan ydinryhmä (3 henkeä) voisi olla luonnollinen valinta, sillä UMO ei ole helppo orkesteri yhdelle taiteelliselle johtajalle musiikkityylien variaation sekä musiikkityylien ja erilaisten kohderyhmien (lapset, nuoret, seniorit etc.) takia. Useamman henkilön ydinryhmässä vastuun voisi jakaa kunkin kapasiteetin mukaan.
- c) **Taiteellinen johtaja/keulakuva:** UMO tarvitsisi vahvan taiteellisen johtajan ja selkeän keulakuvan sen sijaan, että taiteellisesta suunnittelusta vastaisi taiteellinen toimikunta. Määräaikaisesti rekrytoidulla taiteellisella johtajalla tulisi olla vahva visio UMO:n toiminnasta ja valtuudet viedä toimintaa toivomaansa suuntaan. Keulakuvana toimiva taiteellinen johtaja antaisi ”kasvot” ohjelmistokaudelle ja sille, millaista musiikkia ohjelmistossa on tulossa.
- d) **Kansainvälinen taiteellinen johtaja + ideariih:** Kansainvälisesti rekrytoitu, vahva taiteellinen johtaja voisi tuoda nostetta UMO:n toimintaan ja vahvistaa orkesterin identiteettiä. Suomalainen jazzmusiikki on nostanut profiiliaan, mutta kansainvälisesti kilpailu ei kuitenkaan ole kasvanut, mitä tulee ammattimaisesti toimiviin big bandeihin. Taiteellisen johtajan tueksi voisi tarvittaessa perustaa muutamasta henkilöstä koostuvan epävirallisen ideariihen.

3.3. UMO:n rakenne orkesterina tulevaisuudessa

UMO:n rakenne orkesterina on yksi UMO:n kehittämisen keskeisimmistä kysymyksistä. Taulukossa 7 siteerataan selvityksessä esiin tulleita argumentteja/näkemyksiä vakituisesta kuukausipalkkaisesta orkesterista versus freelancereista kootusta orkesterista.

⁴¹ (dia 20), Pirkkala E. (2018): UMO Uuden musiikin orkesteri. PPT-esitys 11.1.2018.

Taulukko 7: UMO:n orkesteri – kuukausipalkkainen kokoonpano vai freelance-malli?

UMO	Argumentteja/näkemyksiä puolesta	Argumentteja/näkemyksiä vastaan
<p>Vakituinen kk-palkkainen kokoonpano</p>	<p>”Suomessa on hyvä jazz-koulutus ja pitää olla yksi toimija, jolla on vakituisia jazz-muusikoita palkkalistoillaan (koulutuspolku-ajattelu).”</p> <p>”Nuorten säveltäjien ja solistien ammatillisen kehityksen ja CV:n kannalta keikat UMO:ssa ovat tärkeitä. Jos UMO:a ei olisi, niin koko opiskelu jazz-koulutuksessa kyseenalaitettaisiin.”</p> <p>”UMO:ssa orkesterin kk-palkkaus takaa toiminnan laajuuden, muuten kukaan ei pystyisi ostamaan orkesteria keikalle Suomessa (vrt. sinfoniaorkesteri).”</p> <p>”UMO pystyy muutamalla treenillä esiintymään kansainvälisten tähtien kanssa, koska UMO:lla on parhaat soittajat tähän hommaan.”</p> <p>”UMO:ssa on orkesterimuusikoiden tarkkuus ja kovia solisteja. Kokemus, soittaneet pitkään yhdessä.”</p> <p>”Yleensä kentällä merkittävä jazzari plus 4–5 hengen kokoonpano. Mutta UMO:n vakiintunut big band -kokoonpano avaa soitinmaailman ja mahdollistaa mestarien teosten esittämisen, perustutkimuksen ja pitkäjänteisyyden.”</p>	<p>”Kaupunki ajattelee voivansa jakaa UMO:n nykyisen määrärahan freemuusikoille, jotka ovat kaupungin mielestä notkeampia, halvempia ja lahjakkaampia. Mutta parhaat soittajat eivät kuitenkaan lähde ilmaiseksi tai puoli-ilmaiseksi keikalle.”</p> <p>”Voisiko osa UMO:n muusikoista olla freelancereita sen sijaan, että kaikki ovat nyt vakinaisessa työsuhteessa? Ns. eläkevirka ei välttämättä ole niin moderni ratkaisu, koska suunnitteluun tarvitaan enemmän taiteellista päätösvaltaa siitä, ketkä huippumuusikot konsertissa kulloinkin soittavat.”</p> <p>”Jatkossa UMO:lla voisi olla 5-vuoden pestejä, jolloin neljännen vuoden jälkeen arvioitaisiin puolin ja toisin halukkuutta jatkokauteen.”</p> <p>”Vakituisen muusikon pesti voisi olla 5–7 -vuotta.”</p> <p>”Perustetaan kokonaan uusi kulttuurilaitos, jossa muusikoilla on 3–5 vuoden pestit, joihin haetaan koesoitolla. Samaan pestiin voi hakea uudestaan pestin päättyessä.”</p>
<p>Freelance- orkesteri</p>	<p>”UMO olisi vastavalmistuneille kiehtovampi, jos sillä olisi joustavampi henkilöstörakenne, jossa olisi henkilökiertoa. UMO:lla voisi olla viisivuotiset pestit.”</p> <p>”Määräaikaiset pestit tuovat siteitä muuhun jazzkenttään, sillä UMO:lla on sisäänpäin sulkeutunut maine ja se koetaan erillisenä osana koko kenttää, vaikka se työllistää freelancereita ja vapaata kenttää. Harva UMO:n muusikoista on aktiivisia muutoin jazzkentällä.”</p> <p>”Orkesteriin voisi päästä Sibasta keikalle tai työharjoitteluun niin, että se sisältäisi keikkoja kouluihin.”</p> <p>”Osa freestä voisi tarvittaessa olla samoja viikoittainkin, sillä yhdenvertaisuuden periaate ei aseta esteitä tälle järjestelylle. Samaa työtä voi tehdä niin vakituisessa työsuhteessa kuin vuokratyönä ja/tai tuntityönä.”</p> <p>”Puhaltajisto voisi olla vakituisia kuukausipalkkaisia, mutta rytmisektio koostuisi freelancereista (mm. Norrbotten Big Band toimii näin ja sillä on laaja repertuaari).”</p> <p>”DR Big Band: koko orkesteri työskentelee vuosittain vakinaisessa pestissä kuusi kuukautta ja vastaavasti kuusi kuukautta freenä kentällä, jolloin syntyy kosketus freekenttään niin, että muusikot eivät orkesteroidu.”</p>	<p>”Freemalli olisi kalliimpi kuin nykyinen ratkaisu, laatu ei olisi yhtä hyvä ja henkilöstöhallinnollisesti tilanne edellyttäisi enemmän työtä kuin nyt.”</p> <p>”Rekrytointiin vaikuttaa soitettun musiikin vaikeusaste eli ei ole paljon bändejä, jotka pystyisivät soittamaan sitä mitä UMO soittaa. Joten ei ole helppoa löytää muusikkoa, joka on saanut jazz-koulutuksen ja on tasoltaan maailmanluokkaa. Soittajalla tulisi olla minimissään 15 vuotta kokemusta nykyklassisesta musiikista.”</p> <p>”Freelancer-systeemiin siirtyminen tarkoittaisi orkesterin tason pudottamista nykyisestä. Myös konserttien määrä vähenisi.”</p> <p>”Freelance-orkesterissa joka tuotantoon laaditaan soittajien kanssa sopimukset erikseen ja sovitteluaan treeniajat muiden keikkojen mukaan. Aina jää tietty porukka, joitakin soittajia, joiden tulisi olla mukana kaikkialla, koska ei ole valikoimaa (erikoismiehet).”</p> <p>”Orkesterin tietyillä muusikoilla on avaintehtäviä, joiden takia freelance-työsuhte ei ole toimiva ratkaisu.”</p>

4. Mielikuva UMO:sta ja sen toiminnasta

4.1. UMO:n tunnettuus ja imago tutkimusten valossa

Taloustutkimus Oy toteutti UMO:lle tunnettuus- ja mielikuvatutkimuksen vuonna 2012 niin, että se oli jatkoa aiemmin toteutetulle markkinoinnin ja viestinnän lähtötasomittaukselle. Tutkimuksessa tarkasteltiin seuraavia asioita: ”UMO:n tunnettuus sekä mistä yhteyksistä orkesteri tunnetaan, mielikuvat UMO:sta, konserteissa käyminen ja tiedonhankinta konserteista, UMO!-asiakaslehden ja muiden tiedonhankintakanavien tuttuus sekä musiikinkuuntelutottumukset.”⁴² Tutkimukseen osallistui pääkaupunkiseudulla vajaa 400 henkeä, joista 80 % osallistui puhelinhaastattelun avulla (vastaajien tiedot olivat peräisin Väestörekisterikeskuksen rekistereistä) ja 20 % Facebook-linkin kautta (vastaajien tiedot olivat peräisin UMO:n asiakasrekisteristä). Taloustutkimus Oy:n mukaan vastaajien mielikuva UMO:sta oli erittäin myönteinen:

”UMO:n omien kanta-asiakkaiden ja Facebook-linkin kautta vastanneiden kokonaiskuva orkesterista on erinomainen. Orkesteri on heidän mielestään ennen kaikkea korkeatasoinen, ja lisäksi myös johtava jazz-orkesteri, luova, viihdyttävä, rohkea ja kansainvälinen.”⁴³

Alkuvuonna 2018 UMO:n markkinointi- ja viestintäpäällikkö Niina Eeva toteutti sähköisen Webropol-ohjelman avulla imago tutkimuksen, jonka se suuntasi sidosryhmilleen; päättäjille, rahoittajille, yrityskumppaneille, konserttijärjestäjille ja erilaisille kulttuuriorganisaatioille. UMO rajasi kyselystä pois tietyt kohderyhmät; ”asiakkaat ja UMO:ssa soittavat freelancer-muusikot tai muuten UMO:sta tuloja saavat”.⁴⁴ Kyselyyn osallistui vain 69 henkeä (vastausprosentti 13 %), joten vastaukset on käsitelty yhtenä kokonaisuutena. Vastauksia tulkittaessa kannattaneen pitää mielessä vastaajajoukon melko suuri hajonta, kun kyseessä on UMO:n toiminnan seuraaminen⁴⁵ (12 % seuraa erittäin aktiivisesti, 45 % melko aktiivisesti, 42 % melko vähän ja 1 % ei ollenkaan).

Imago tutkimuksessa UMO:n toimintaa tarkasteltiin kuuden eri muuttujan avulla, jotka liittyivät UMO:n asemaan, konserttitoimintaan ja julkisuuskuvaan (kuvio 3⁴⁶) sekä johtamiseen, brändiin ja viestintään (kuvio 4⁴⁷). Selvityshenkilö on koonnut tulokset myös taulukon muotoon (taulukko 8):

Taulukko 8: Mielikuva UMO:n toiminnasta (tammi-helmikuu 2018)

UMO:n toiminta	TSM	JSM	JEM	TEM
UMO on merkittävä toimija kulttuurikentällä	52 %	38 %	7 %	3 %
UMO:n konserttitoiminta on laadukasta	64 %	29 %	6 %	1 %
UMO:n julkisuuskuva on hyvä	32 %	46 %	19 %	3 %
UMO-säätiötä johdetaan hyvin	13 %	62 %	19 %	6 %
UMO-brändi on kiinnostava	33 %	41 %	22 %	4 %
UMO:n viestintä on laadukasta	26 %	60 %	13 %	1 %

TSM = täysin samaa mieltä, JSM = jokseenkin samaa mieltä, JEM = jokseenkin eri mieltä, TEM = täysin eri mieltä

⁴² (dia 4), Icen E. & L. Euranto (2012): UMO. Tunnettuus- ja mielikuvatutkimus 2012. Taloustutkimus Oy. PPT-esitys 5.6.2012.

⁴³ (dia 8), Ibid.

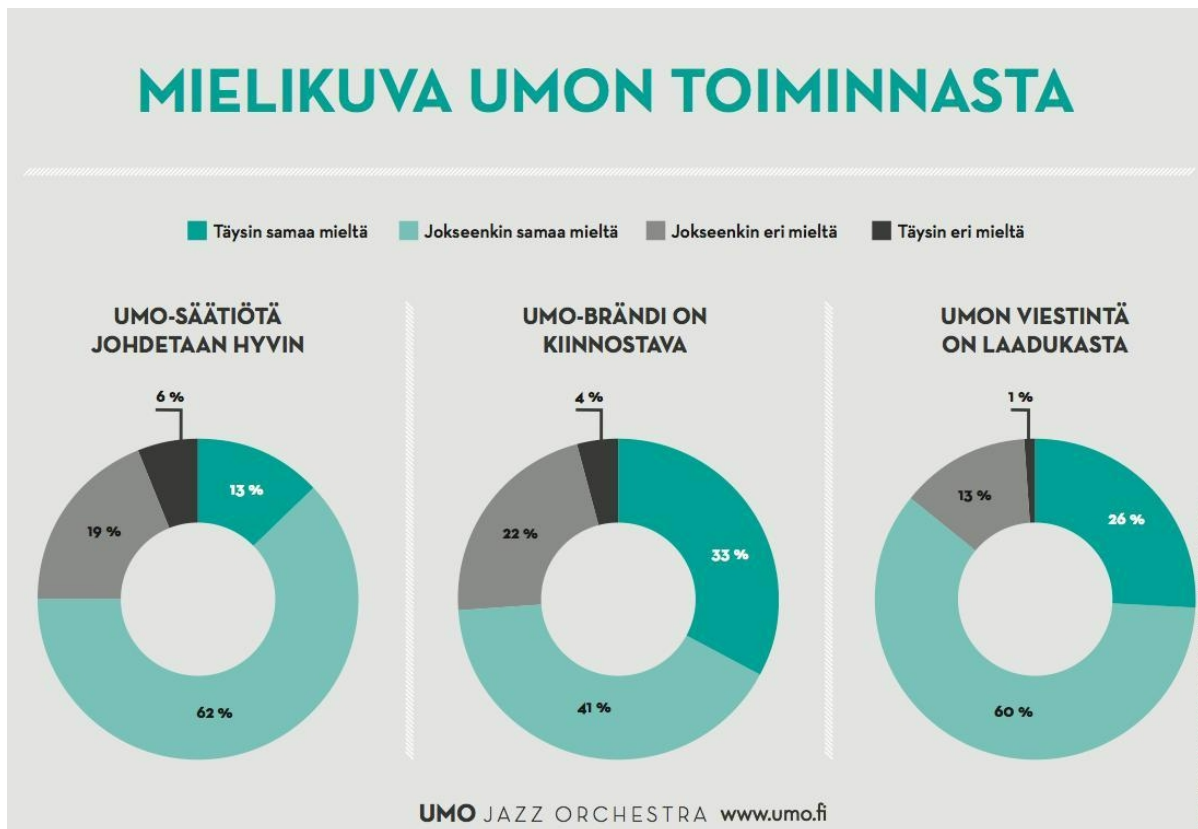
⁴⁴ (dia 2), Pirkkala E. (2018): UMO:n imago sidosryhmien keskuudessa. Tammi-helmikuu 2018. PPT-esitys.

⁴⁵ (dia 3), Ibid.

⁴⁶ (dia 7), Ibid.

⁴⁷ (dia 8), Ibid.

Kuvio 3: Mielikuva UMO:n toiminnasta (tammi-helmikuu 2018) I

Kuvio 4: Mielikuva UMO:n toiminnasta (tammi-helmikuu 2018) II

Sidosryhmien myönteisin mielikuva UMO:sta liittyy sen konserttitoimintaan, vähiten myönteisin sen brändiin ja johtamiseen. Vastaajista kaikkiaan 64 % oli täysin samaa mieltä siitä, että UMO:n konserttitoiminta on laadukasta (lisäksi 29 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä asiasta). Vastaajista 26 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä siitä, että UMO:n brändi on kiinnostava. Mutta 33 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että UMO:n brändi on kiinnostava (lisäksi 41 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä asiasta). Ainoastaan 13 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että UMO-säätiötä johdetaan hyvin, mutta 62 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä asiasta. Joten 25 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä siitä, että UMO-säätiötä johdetaan hyvin. Kyselyssä ei ollut mahdollisuutta valita neutraalia vastausvaihtoehtoa (En osaa sanoa/En tiedä).

UMO:lle on vuonna 2016 luotu asiakasstrategia, jossa UMO:n kuluttaja-asiakkaat⁴⁸ jaetaan viiteen kategoriaan, jotka ovat Kulttuurin suurkuluttaja, UMO-fani, Musadiggari, Suuri yleisö ja Passiivinen kuulija. Joka asiakastyypillä on omat, tunnistettavissa olevat kulutustottumukset, mikä edesauttaa UMO:lle sopivan uskollisuusohjelman laadintaa. Asiakasstrategiassa tuodaan myös esiin seuraavat faktat⁴⁹ koskien UMO:n toimintaa vuonna 2015:

- n. 30 000–40 000 kuulijaa konserteissa per vuosi⁵⁰
- n. 10 000 uutiskirjeen tilaajaa
- n. 8 000 asiakaslehden tilaajaa
- n. 8 000 Facebook-tykkääjää
- n. 1 000 Twitter-, n. 600 Instagram- ja n. 350 YouTube-seuraajaa
- yli 48 000 UMO:n YouTube-konserttivideoiden katselukertaa

4.2. Mielikuva UMO:sta selvityksen valossa

UMO-säätiön oma mielikuva orkesterin toiminnasta on hyvin myönteinen ja se nojaa osittain UMO:n laatimiin asiakastutkimuksiin, joita tulkitaan seuraavasti: “Tuote on kunnossa eli UMO on harvinainen: sen taso on eurooppalaista huipputasoa ja sen brändi on kunnossa.” Mutta useiden selvityksen yhteydessä kuultujen asiantuntijoiden mukaan ”UMO:lla on jämähtänyt imago, ollaan vanhasta maailmasta.” UMO ei nykyisin myöskään erotu yleisölle tarpeeksi hyvin, koska ”UMO:lla uusi musiikki on jäänyt vähemmälle ja tuotanto on liudentunut niin, että siinä on tapahtunut kaupallistuminen”. Tämä näkyy muun muassa siinä, että UMO:n ohjelmisto ei ylitä yhtä hyvin uutiskynnystä kuin ennen.

UMO:n brändistä keskusteltaessa nousee erityisesti esiin se, että UMO:lta puuttuu kasvot orkesterille, koska toimintaa ei voi henkilöidä vierailevien kapellimestarien myötä (ks. lähemmin 3.2. UMO:n taiteellisen johtamisen organisointi). UMO:n profiiliin vaikuttaa monien selvityksessä kuultujen asiantuntijoiden mielestä myös se, että kansainväliset vierailut ovat vähentyneet, kun UMO:lla ei ole enää omaa paikkaa. Toisaalta UMO on monien mielestä ”mainettaan joustavampi ja toimivampi”. Hyvin myönteisenä asiana pidetään esimerkiksi UMO:n viimeaikaista konserttia Musica Nova -festivaalin yhteydessä. UMO esitti Kampin keskuksen isossa aulassa Antti Auvisen 12 Fn Skies -sävellyksen, joka tavoitti noin 1 000 ohikulkevaa ja kuuntelemaan jäänyttä ihmistä.

⁴⁸ (s. 39–49), Eeva N. (2016): Asiakasstrategian luominen UMO Jazz Orchestralle. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy, opinnäytetyö. Liiketalouden ylempi amk-tutkinto, Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma. Huom! strategiaa ei ole jalkautettu UMO:n toimintaan.

⁴⁹ (s. 32), Ibid.

⁵⁰ “Vuonna 2015 kuulijoita oli yhteensä yli 39 000, joista noin 14 000 kävi maksullisissa konserteissa ja loput 25 000 festivaaleilla, tilauseiintymisissä, yleisötyö- tai ilmaistapahtumissa.” (s. 32), Ibid.

Usea selvityksen yhteydessä kuultu asiantuntija antaa UMO:lle myönteistä palautetta myös toiminnan hankkeistamisesta yhteistyössä muiden musiikkialan toimijoiden kanssa. Varsinkin genrerajoja yhdistävää yhteistyötä pidetään uutena ja innovatiivisena asiana:

- Suomen Kulttuurirahaston ja Svenska Kulturfondenin rahoittama valtakunnallinen Taidetestaajat-hanke⁵¹ koululaisille yhdessä Avanti!n ja FIBO:n kanssa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama kehittämishanke, jossa UMO, FIBO ja Avanti! tarjoavat yhdessä kolmen orkesterin konserttipakettia maakuntiin.
- Suomi 100 -ohjelmakomitean järjestämä päätösjuhla Oulussa, jossa UMO, Jyväskylä Sinfonia, Kuopion kaupunginorkesteri, Kymi Sinfonietta, Lapin kamariorkesteri, Sinfonia Lahti, Tapiola Sinfonietta, Turun Filharmoninen Orkesteri, Oulu Sinfonia ja Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri esittivät kapellimestari Jaakko Kuusiston johdolla hänen säveltämänsä uuden tilausteoksen.

5. UMO:n strateginen suunta

5.1. UMO:n strategian laadinnasta

Nykyistä toimintaansa UMO-säätiö kuvaa seuraavasti osana Helsingin kaupungin strategiaa:

“UMO-säätiön hallinnoima UMO – Uuden Musiikin Orkesteri on helsinkiläinen jazziin ja uuteen rytmimusiikkiin keskittyvä, big band -muotoinen ammattilais-orkesteri. Toiminnassaan UMO on sitoutunut Helsingin kaupungin kulttuuri-strategiaan tarjoamalla kaupunkilaisille monipuolista kulttuurista sisältöä, kohdentamalla toimintaansa laajasti eri kaupunginosiin ja kohderyhmille sekä toimimalla kaupungin kulttuurisen vetovoiman vahvistajana. UMO:n strategiana on taata alueellinen kattavuus koko Helsingin yleisölle. Strategiaa UMO toteuttaa konsertoimalla säännöllisesti Vuotalossa, Malmitalossa ja Kanneltalossa. Osa UMO:n konserteista järjestettiin mm. itä-helsinkiläisillä ala-asteilla.”⁵²

UMO-säätiö päivittää parhaillaan vuosille 2012–2017 laatimaansa strategiaa. Säätiön nykyinen hallitus jatkaa aiemman hallituksen jo vuonna 2016 käynnistämää strategiatyötä. Uuden strategian avulla UMO-säätiön hallituksen on tarkoitus laittaa kuntoon UMO:n perusrakenne (talous ja TES), panostaa yhteistyökumppanuuksiin (mm. yhteistyö Savoy-teatterin ja Ravintola Preston kanssa, yhteistyö Helsingin Juhlaviikkojen kanssa), kehittää asiakashankintaa (mm. yritysten TYKY-paketit ja konserttimyynti varustamoille) ja myyntiä (mm. uuden Bochum-nimisen varausjärjestelmän käyttöönotto) ja vahvistaa yleisötyötoimintaa. Tulevaisuudessa UMO-säätiö haluaa tehdä yhteistyötä myös Helsinki Marketing -organisaation ja Finnpron kanssa niin, että UMO olisi edustettuna kutsuperusteisilla matkamessuilla. UMO saisi tällä tavalla näkyvyyttä ohjelmistolleen ja se voisi mainostaa lippupakettejaan. UMO-säätiön hallitus havittelee UMO:lle myös kansainvälistä näkyvyyttä, sillä säätiön säännöt edellyttävät myös kansainvälistä toimintaa.

⁵¹ UMO osallistuu 2018–2020 Suomen Kulttuurirahaston ja Svenska Kulturfondenin rahoittamaan Taidetestaajat-hankkeeseen, jonka puitteissa UMO tarjoaa yhdessä Avanti!n ja FIBO:n kanssa kulttuurielämyksen kaikkiaan 12 000 koululaiselle (7 500 pääkaupunkiseudulla ja loput valtakunnallisesti).

⁵² (s. 41), Helsingin kaupunginkanslia (2016). Tytäryhteisöraportti 4/2016. Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2016:26.

https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2017/Kanslia_2017-03-27_Koja_7_Pk/3BB6DDD5-FDF8-C664-8733-5ADBCE200000/Liite.pdf

UMO-säätiö näkee UMO:lla hyvän tulevaisuuden, mutta kotimainen jazzkenttä vaikuttaa olevan huolissaan UMO:n kehityksestä. UMO:n peruskonsepti saa kannatusta, sillä Suomessa pitää olla yksi ammattimainen big band. UMO:n muusikoita pidetään keskimääräistä korkeatasoisempina ja orkesterilla on kaikkien mielestä valtavasti taitoa. Selvityksen yhteydessä kuultujen asiantuntijoiden yhteinen perushuoli tuntuu olevan se, että *miksi* UMO toimii niin kuin se toimii?

”UMO:sta puuttuu ”business level” eli orkesterin muusikot ajattelevat eri asioista, että nämä eivät kuulu minulle (vrt. Jukka Perko ja muut jazz-ammattilaiset, jotka tekevät uraa itse ja jotka miettivät, missä tehdään ja milloin tehdään etc.). Onko orkesterin koko potentiaali nyt käytössä?”

”UMO:lla ei ole parhaillaan strategiaa, jonka avulla se pystyisi rohkeasti uudistumaan. UMO:n konseptia tulee uudistaa ja miettiä, mitä big band tuo Helsingin kaupungille? Miten kuulijoille ja yhteiskunnalle olisi eniten hyötyä UMO:sta niin, että muusikot pysyisivät kuitenkin järjissään?”

”UMO:lla on hukassa ajatus siitä, mitä se tekee. Orkesteri on ainutkertainen ja sillä on venyvä osaaminen, mutta se ei pääse käyttämään kapasiteettiaan. UMO:lla tulisi olla selkeämpi taiteellinen linja ja vaativampi ohjelmisto, millä mennään.”

”UMO:n tulisi mennä taidesisältö ja kulttuuri edellä eikä toimia palveluammattiin alistettuna ”palveluorkesterina”. Tämä on ensisijaisen tärkeää, koska alalla ei ole muita kiinteitä työpaikkoja soittajille. Nyt UMO on turhan alistettu talouspuolen balanssoinnille.”

”Nykyisin Sibelius-Akatemian jazzkoulutus on ottanut sellaisia riskejä, joita UMO saattoi ottaa aiemmin. Taiteelliseen suunnitteluun vaikuttaa myös tulosvastuu, mutta UMO ei voi tehdä uutta ja radikaalia musiikkia pelkillä lipputuloilla”

5.2. Pohdintaa UMO:n missiosta, visiosta ja arvoista

UMO:n *missio*⁵³ on kirjattu säätiön sääntöihin (2 §, Säätiön tarkoitus): ”Säätiön tarkoituksena on kulttuurin, kuten säveltaiteen tunnetuksi tekeminen kotimaiselle ja ulkomaiselle yleisölle sekä orkesteritoiminnan kehittäminen ja edistäminen.” Säätiön säännöissä todetaan edelleen säätiön tarkoituksen toteuttamisesta (3 §, Toteuttaminen):

”Säätiö toteuttaa tarkoitustaan ylläpitämällä orkesteria, järjestämällä konsertteja ja kulttuuritapahtumia, tekemällä musiikkitalenteita, harjoittamalla musiikkikasvatusta sekä ylläpitämällä ja kartoittamalla nuotistoa. Orkesterin ylläpidon tarkoituksena ei ole taloudellisen voiton tavoitteleva.”

Selvityshenkilö on matriisin muodossa (taulukko 9) siteerannut selvityksen yhteydessä kuultujen asiantuntijoiden esittämiä mielipiteitä ja näkemyksiä UMO:n toiminnan strategisesta suunnasta.⁵⁴ Matriisissa UMO:n toimintaa on jäsenetty seuraavan neljän ulottuvuuden avulla: Vähennä (Reduce), Luovu (Eliminate), Vahvista (Raise) ja Luo (Create).

⁵³ Ks. lisää säätiön strategian laadinnasta, Suvikumpu L. (toim.) (2015): Säätiön hyvä hallinto. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. http://www.saatiopalvelu.fi/media/srnk_saatiiden-hyva-hallinto_screen.pdf

⁵⁴ Matriisimallin ovat laatineet W. Chan Kim & Renée Mauborgne vuonna 2005 (ns. Blue Ocean Strategy).

Taulukko 9: UMO:n toiminnan strateginen suunta

<p>Vähennä</p> <p>”UMO:lta edellytetään niin paljon muuta kuin varsinaista ydintyötä, että se johtaa taiteelliseen passivoitumiseen.”</p> <p>”UMO:n tilausesiintymisiä tulisi karsia, koska ne lähtevät joka kerta nollasta.”</p> <p>”UMO voisi soittaa myös ilman kovaa äänentoistoa, koska se karkoittaa osan yleisöstä.”</p> <p>”UMO on laajentanut kiertuetoimintaansa niin, että se ei esiinny ainoastaan lähialueilla vaan myös vähän kauempana. Mutta UMO:n ei tarvitse olla Riku Niemi Orchestra, joka kiertää laajasti koko maata. UMO:lla voi olla konsertteja esim. Uudellamaalla, aina sen mukaan, mikä on luontevaa.”</p> <p>”UMO:n ydintoiminnan ja yleisötyön välinen suhde ei voi olla tasan 50-50 vaan ydintoiminnan osuuden tulee olla suurempi, sillä ydintoimintaa ei saa nakertaa.”</p> <p>”Onko UMO:n toiminnan lähtökohtana taide vai myynti? Säästösyistä tehdään liikaa pienen riskin konsertteja.”</p>	<p>Vahvista</p> <p>”Taiteelliseen suunnitteluun tarvitaan nykyistä pidempiä kaaria, mikä ei ole mahdollista taiteellisessa johdossa tapahtuvien jatkuvien henkilöstövaihdosten takia. Suunnitteluun tulee saada tietty pidemmän aikavälin näkymä niin, että toiminnan volyyymi ja erilaiset sisällölliset painotukset voivat vaihdella vuosittain.”</p> <p>”UMO:n uudet rahoitusmuodot liittyvät sisällöntuotantoon: UMO:n vahvistaa palvelupotentiaaliaan yleisötyössä, sairaalaohjelmassa etc. sisällöntuotannossa. / UMO on kehittänyt laitosten yhteistyötä (koulut, hoitokodit etc. yleisötyö), mikä on sellainen toiminta-alue, joka ei ole päärahoittajien näkökulmasta katsottuna katoamassa mihinkään.”</p> <p>”Muusikoiden liitto on kiinnostunut streemaamaan UMO:n klubikonsertteja omistamassaan G LiveLabissa Helsinki TV:lle. Lisäksi viritellään digisome-yhteistyötä Radio Helsingin kanssa.”</p> <p>”UMO:n tulisi kv. toiminnassaan suuntautua Saksaan, joka on musiikkimaailman keskeinen maa, jossa on merkittäviä musiikkifestivaaleja. Niillä UMO ei ole esiintynyt aikoihin, joten tässäkin suhteessa UMO:n erityisosaamisen kapasiteetti on käyttämättä.”</p> <p>”UMO on esiintynyt Koko Jazz Clubilla kuun 1. maanantantaina, mikä tarkoittaa noin 6–8 keikkaa vuodessa. Myyntiä varten UMO voisi kehittää näihin konsertteihin kausikortin, koska ohjelma sovitaan vähintään puoli vuotta etukäteen. UMO:n orkesterin soittajat ovat olleet mielissään siitä, kun ovat voineet soittaa klassista big band -materiaalia jazz-klubilla.”</p> <p>”UMO:n tulisi vahvistaa yhteistyötään jatkossa Pop & Jazz konservatorion kanssa (uudet tilat tulossa).”</p>
<p>Luovu</p> <p>”UMO:lle ei pidä ehdottaa sellaista mikä on big bandia vastaan eli pienyhtye toimintaa, koska UMO on ainoa, vakinaisella big band -kokoonpanolla toimiva orkesteri Suomessa. / UMO ei vertaudu vapaalla kentällä toimiviin pienempiin kokoonpanoihin eikä se tallo freelancereiden varpaille vaan sillä on oma toimintakenttä. UMO ei ole ”joka paikan höylä”.</p> <p>”Big bandille on tehty paljon mainstreamia ja viihdettä, mutta tällaisen ohjelmiston esittäminen ei oikeuta yhteiskunnallista palkanmaksua. / UMO saa yhteiskunnalta palkkaa, mutta se menettää oikeutensa siihen esittämällä viihdettä.”</p> <p>”UMO:n taiteellista toimintaa tulisi tarkastella, koska nyt ohjelmistossa on myös tietyntyyppisiä viihdekonsertteja. / UMO tulee nykyisin populaarimusiikin tontille, jonka sen tulisi jättää freelance-kentälle eikä tehdä sitä julkisesti tuetulla rahoituksella. UMO:n tulisi myös luopua vierailuista klassisen musiikin maailmaan.”</p> <p>”Konserttien ei tulisi olla solistilähtöisiä vaan sisältölähtöisiä.”</p> <p>”UMO:n ei tulisi tehdä tappiollisia tuotantoja jatkossa.”</p>	<p>Luo</p> <p>”Jazzkentän toimijoiden suunnittelema uusi kansainvälinen taiteilijaresidenssi Helsinkiin (*) luo uusia mahdollisuuksia yhteistyöhön.”</p> <p>”UMO:lla ei ole juurikaan 20–40 -vuotiaita yleisönä eli miten tehdä UMO kiinnostavaksi tälle ikäryhmälle? Samaan aikaan Suomeen on syntynyt välittäjäporras, joka manageroi, bukkaa keikkoja, hoitaa tiedotusta etc. Miten tämä näkyy UMO:n toiminnassa?”</p> <p>”Koko Jazz Club olisi kansallisesti hyvä yhteistyökumppani UMO:lle (tekemisen drive, osaava tuotanto).”</p> <p>”UMO:n tulee saada ohjelmistolle jatkuvuutta. Hyvänä esimerkkinä tästä on pääsiäisen tienoille ajoittuva UMO:n perinteinen kiertue Silent Voices.”</p> <p>”UMO:n tulee pitää huolta muusikoidensa liikkuvuudesta ja verkostoitumisesta”.</p> <p>”UMO: voisi esiintyä koko kombolla 3–4 kertaa viikossa tai ainakin joka perjantai ja lauantai.”</p>

(*): Helsinkiin on suunnitteilla Helsinki Jazz Residence, jonka puitteissa jazzklubit G Livelab ja Koko Jazz Club, Suomen Jazzliitto ry., Taideyliopiston Sibelius-Akatemian Jazzmusiikin aineryhmä ja UMO tekisivät yhteistyötä. Taiteilijaresidenssiin tullaan kutsumaan kansainvälisiä jazzmuusikoita Helsinkiin pidemmäksi aikaa, mikä mahdollistaisi residenssivieraan työskentelyn UMO:ssa, opettamisen Sibelius-Akatemiassa, esiintymisen jazzklubeilla ja freelance-yhteistyön pienissä jazzkoonpanoissa. Ensimmäinen taiteilija valittaisiin kutsumenettelyllä, jonka jälkeen siirryttäisiin avoimeen hakuun.

Matriisissa siteerattujen mielipiteiden ja näkemysten pohjalta UMO:n toiminnalle jäsenyyttä seuraavanlainen *visio*:

Visio UMO:n toiminnalle

UMO on yksi maailman parhaita big bandeja, joka soittaa korkeatasoista big band -musiikkia.⁵⁵ UMO säilytetään big band -orkesterina niin, että sen toiminnassa korostuu orkesterisoiton tärkeys.

UMO toimii taidejazz-musiikin lippulaivana, jonka tehtävänä on epäkaupallisen jazzin elossapitäminen. UMO tutkii ja tekee kokeellista musiikkia tarjoten ainutkertaisia elämyksiä. UMO toimii myös kansainvälisesti.

UMO:n taiteellinen uskottavuus nostetaan uuteen loistoon niin, että UMO nousee kiinnostavaksi tekijäksi taiteellisen ytimensä kautta. Taiteellisen ytimen ympärillä voi olla yleishyödyllistä ja kannattavaa toimintaa, kuten yleisötyötä ja pienen riskin konsertteja. Ydintoiminta muodostaa vähintään 70 % UMO:n toiminnasta niin, että muun toiminnan osuus on enintään 30 %. UMO:n kausiohjelman ydin on 4 + 4 konserttia (tai yksi konsertti per kuukausi).

UMO panostaa kotimaiseen kantaohjelmistoon ja esittelee niin nuoremman kuin vanhemman polven suomalaisia tekijöitä. UMO nostaa esiin myös muita säveltäjänimiä. UMO taakaa työrauhan noin 4–5 huippusäveltäjälle vuodessa, aina ½–1 vuotta kerrallaan. UMO:lla on vuosittain useampi iso teos/profiilikonsertti, joissa 2–3 säveltäjää esittäytyy yhdessä.

UMO on kirjannut vuosille 2012–2017 laadittuun strategiaansa seuraavat *arvot*: Luovuus, Rohkeus, Avoimuus ja Osaaminen. Selvitystyön perusteella UMO:n arvot voisi kuitenkin tiivistää sanaan Laatu. UMO haluaa tehdä laadukkaasti ja ammattimaisesti kaiken minkä se tekee. UMO:ssa ei ole sellaista ajattelua, että jokin asia olisi vähemmän tärkeä. UMO:ssa taiteellisen tason on oltava korkea, aina ruohonjuuritason toiminnasta alkaen. Esimerkiksi myös parhaillaan meneillään olevassa yleistyöhankkeessa UMO:n toiminta on konserttitasoa.

⁵⁵ Myös muut pohjoismaiset big bandit ovat kirjanneet vastaavanlaisen vision toiminnalleen, kuten esimerkiksi Bohuslän Big Band (“världsklass orkester”) ja DR Radio Big Band (“et af Europas beste”).

5.3. UMO:n yleisötoiminnan kehittäminen

UMO on pitkään toiminut yleisötoiminnan edelläkävijänä, sillä se on laatinut yleisötoiminnan strategian⁵⁶ toiminnalleen jo vuonna 2011. Yleisötoiminnan kohderyhmiksi UMO on määritellyt lapset ja nuoret, vanhuksat ja seniorit, erityisryhmät, maahanmuuttajat ja musiikinopiskelijat (musiikkikasvatusta). Vuonna 2016 UMO toteutti kaikkiaan 37 yleisötoimintatapahtumaa, jotka tavoittivat yli 1 300 kuulijaa.⁵⁷ UMO on saanut hyvää palautetta yleisötoiminnastaan, erityisesti koululaistoiminnastaan.

UMO toteaa yleisötoiminnan olevan osallistavaa taiteellista toimintaa, jonka tarkoituksena on ”lisätä UMO:n saavutettavuutta, madaltaa kynnystä konsertteihin osallistumiselle sekä tavoittaa uutta konserttiyleisöä.”⁵⁸ Nykyinen yleisötoiminnan strategia on päätynyt jo vuonna 2015. Strategiaa päivittäessään UMO:n tulisi yrittää ratkaista ne asiat, mitkä hiertävät yleisötoiminnan tekemisessä.

Osa yleisötoiminnan haasteista liittyy UMO:n niukkoihin resursseihin. Yleisötoimintaa suunnitellaan oman työn ohessa tuotantopäällikön ja orkesterijärjestäjän/yleisötoiminnan tuottajan toimesta. Mutta yleisötoiminnan hankkeistaminen ja konseptointi on aikaavievää työtä, johon tulisi voida keskittyä pitkäjänteisesti. Parhaillaan UMO toteuttaa hankerahoituksen turvin muun muassa Musatehdas-hanketta, jossa se järjestää yläasteen 8. luokkalaisten työpajoja säveltämisestä, sanoittamisesta ja rytmiikasta.⁵⁹ UMO:n tarkoituksena on kehittää Musatehdas-hankkeen sellainen konsepti, jonka voi toistaa vuodesta toiseen. UMO:a kiinnostaisi myös laajentaa Musatehdas valtakunnalliseksi hankkeeksi, kun toiminta keskittyy nyt pääkaupunkiseudulle.

Osa yleisötoiminnan haasteista liittyy kunnalliseen orkesterien työehtosopimukseen, jota UMO:ssakin sovelletaan. Koko orkesterikentällä käydään keskustelua, kuinka pienyhteytoiminta ja yleisötoiminta toimisi parhaiten. Viimeisten kolmen vuoden aikana aiheesta on järjestetty lukemattomia seminaareja ja keskustelutilaisuuksia. UMO:ssakaan yleisötoiminnan soveltaminen orkesterin muuhun toimintaan ei ole helppoa.

6. UMO:n tilaratkaisut

6.1. UMO:n nykyinen tilaratkaisu

Nykyisin UMO käyttää harjoitustilanaan Avanti!n harjoitussalia Kaapelitehtaalla Ruoholahdessa, jossa sijaitsee myös UMO:n toimisto. Muusikoilla ei ole käytössään erillisiä harjoitushuoneita. UMO:n harjoitustilat ja toimisto sijaitsivat aiemmin YLE:n toimitalossa Pasilassa, mutta YLE luopui tilasta pari vuotta sitten.

Esitystilojen suhteen UMO:n tilanne on säätiön omien sanojen mukaan seuraava:

”Järjestämme konsertteja Helsingin kaupungin kulttuuritaloissa, kuten Savoy-teatterissa, Vuotalossa, Malmitalossa, Kanneltalossa ja Stoassa sekä Musiikkitalossa. Konsertoimme myös muissa Helsingin konserttisaleissa sekä muualla Suomessa.”⁶⁰

⁵⁶ Nummi S. (2011): UMO:n yleisötoiminnan strategia 2012–2015 (19.3.2011)

⁵⁷ Ks. lisää UMO:n yleisötoiminnasta, <http://umo.fi/fi/yleisotyto/>

⁵⁸ (s. 16), UMO Vuosikertomus 2016, http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_vuosikertomus_2016.pdf

⁵⁹ UMO:n orkesterin lisäksi Musatehdas-hankkeeseen ovat osallistuneet Ville Vannemaa (kapellimestari), Aija Puurtinen (kouluttaja) ja Sami Kontola (rytmisen kouluttaja).

⁶⁰ (s. 2), UMO-säätiön toimintasuunnitelma vuodelle 2018 (ei päiväystä)

Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n mukaan UMO on vuonna 2016 käyttänyt seuraavia konserttisaleja (tiedot paikkalukuineen): Tampere-talo iso sali (1 841), Keski-Porin kirkko (1 700), Kotkan kirkko (1 500), Kulttuuritalo (1 452), Kallion kirkko (1 100), Lahden Rantajazz festivaaliteltilta (1 000), Mikael Agricolan kirkko (750), Tempeliahaukion kirkko (750), Savoy-teatteri (731), Verkatehdas Hämeenlinna (703), Porvoon tuomiokirkko (700), Taulumäen kirkko (700), Espoon tuomiokirkko (450), Pyhän Laurin kirkko Vantaa (400), Sellosali (395), Vuotalo (330), Kanneltalo (229), Malmitalo (200), Koko Jazz Club (100) ja Espan lava Helsinki.⁶¹

UMO-säätiö on strategiassaan 2012–2017 nostanut esiin tilakysymyksen merkityksen orkesterin toiminnalle. Samalla säätiö on linjannut, että se ei tule hankkimaan UMO:lle omaa esitystilaa:

“UMO:n toiminnan tarpeet huomioivan tilan löytäminen on yksi tärkeimmistä kauden kehitysalueista. Orkesterin harjoitustilojen tulee olla laadukkaat ja suuren puhallinorkesterin vaatimuksia vastaavat. Harjoitussalin ohella huomiota tulee kiinnittää erillisiin harjoitushuoneisiin sekä orkesterin sosiaalisiin tiloihin. Hallintohenkilöstön työskentelyyn on oltava ajan- ja asianmukaiset toimistotilat. UMO:n konserttitoiminta tapahtuu jatkossakin pääasiassa muualla kuin harjoitustiloissa, jonka vuoksi ensisijaisesti haussa ei ole konsertointiin soveltuva tila. Kokonaisuudessaan tilojen tulee tukea UMO:n toimintaa, arvoja ja tavoitteita. Edustukselliset tilat kuvastavat UMO:n korkeatasoista imagoa ja antavat hyvän kuvan organisaatiosta.”⁶²

Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan toimitila- ja irtaimistokulut muodostivat 6 % UMO:n kokonaisbudjetista.⁶³ Seuraavassa taulukossa on esitelty toimitilakulut 2016–2018 (taulukko 10).⁶⁴

Taulukko 10: UMO:n toimitilakulut 2016–2018

UMO	2016 (TP)	2017 (TA)	2018 (TA)
Toimitilakulut (tot.)	87.969	94.515	92.000
Toimistovuokra	27.862	21.000	21.000
Muut tilakulut*	60.107	73.515	71.000

* Esiintymispaikan vuokrat, varaston vuokrat, toimitilavuokrat, puhtaanapito ja muut toimitilakulut.

6.2. UMO:n yhteistyö klubien ja Savoy-teatterin kanssa Helsingissä

Helsingissä UMO esiintyy myös Muusikoiden liiton omistamassa klubissa nimeltä G Livelab (www.glivelab.fi), vaikka sen lava on vähän liian pieni big band -orkesterille. Klubissa on 150 asiakaspaikkaa ja sen ohjelmistossa on jazzia kerran viikossa. Klubi tekee yhteistyötä Radio Helsingin kanssa, mikä voi avata kiinnostavia mahdollisuuksia digimedia-yhteistyöhön. Myös klubimäärän kasvattaminen voi tarjota UMO:lle uusia mahdollisuuksia. Muusikoiden liitto suunnittelee perustavansa 4–5 vastaanlaista klubia, jotka tulisivat Turkuun, Jyväskylään, Joensuuhun ja Ouluun. Tampereella G Livelab tullaan avamaan jo vuoden päästä ja paikaksi on

⁶¹ (s. 44), Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n vuosikertomus 2016. Suosio. Tietoja ja tilastoja jäsenorkestereiden toiminnasta 2016. <http://www.sinfoniaorkesterit.fi/assets/statistics/SUOSIO2016.pdf> (huom! selvityshenkilö on järjestänyt tiedot suuruusjärjestykseen konserttisalien paikkaluvun mukaan)

⁶² (s. 5), UMO:n strategia 2012–2017 (ei päiväystä)

⁶³ (s. 37), UMO Vuosikertomus 2016

http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_vuosikertomus_2016.pdf

⁶⁴ UMO-säätiö. Talousarvio vuodelle 2018.(ei päiväystä)

varmistunut Tammerkosken rannan vanha lehtilukusali. Eri kaupunkeihin perustettavat klubit tullaan rakentamaan saman muotin mukaan, jolloin klubit voivat toimia kiertuealustana.

Helsingissä UMO on tehnyt useamman vuoden ajan yhteistyötä myös jazzmuusikoiden Timo Hirvosen ja Jussi Lehtosen luotsaaman Koko Jazz Clubin (www.kokojazz.fi) kanssa. UMO:lla on ollut Kokon ohjelmistossa oma, pääasiassa maanantai-iltoihin sijoittuva sarja “Monday night @Koko Jazz Club”, jonka esikuvat löytyvät New Yorkin jazzkulttuurista. Näissä konserteissa UMO on soittanut vahvaa ydintään, korkeatasoista big band jazzia. UMO:n yleisö on löytänyt Koko Jazz Clubille hyvin ja UMO on saanut uusia kuulijoita myös klubin kävijöistä. Koko Jazz Club (liite 2) toimii samoissa tiloissa KokoTeatterin kanssa.

Koko Jazz Club olisi kiinnostunut syvemmästä yhteistyöstä UMO:n kanssa. Hirvonen toteaa seuraavasti:

”Näemme, että UMO ja Koko Jazz Club ovat yhdessä tärkeimmät jazzmusiikin alan työnantajat ja korkeatasoisimmat palveluntarjoajat. Näemme, että tulevaisuudessa tätäkin näkökulmaa tulee pitää esillä ja kehittää edelleen, sillä jazzmusiikin alalta puuttuu kokonaan jazztyönantajien edunvalvonta. Koko alan kehitystä ajatellen, UMO:n ja Koko Jazz Clubin tulevaisuutta kannattaa katsoa myös tämän yhteistyön näkökulmasta.”

Koko Jazz Club ja KokoTeatteri etsivät kevään 2018 aikana uutta tilaa ja neuvotteluja käydään yksityisessä omistuksessa olevista tiloista Paasivuorenkadulla Helsingin Hakaniemessä. Samasta paikasta löytyisi tilaa myös muille toimijoille ja myös UMO-säätiöön on oltu yhteydessä tämän asian tiimoilta. Koko Jazz Club ja KokoTeatteri näkevät yhteistyössä paljon synergiaetuja sekä mahdollisuuksia uusiin avauksiin niin taiteellisessa yhteistyössä, markkinoinnissa kuin toimintaedellytysten parantamisessa.

Koko Jazz Club ja KokoTeatteri neuvottelevat myös muiden tahojen kanssa, jotka olisivat kiinnostuneita samoissa tiloissa toimimiseen: Suomen Jazzliitto ry., Suomen Näyttelijäliitto ry., Teatterikeskus ry., Voima -lehti, Suomen Rauhanpuolustajat ry. ja INTO-galleria. KokoTeatterin johtaja Anna Veijalainen kuvaa tilahanketta näin: “Uskomme, että KokoTeatterin ja Koko Jazz Clubin muuton yhteydessä pystymme synnyttämään Helsinkiin uuden kulttuurialan keskittymän, jossa moni toimija saa toinen toisestaan iloa ja suoranaista hyötyä.”

Paasivuorenkadulla sijaitsevat tilat soveltuisivat UMO:lle konserttikäyttöön, mutta ne eivät ratkaisisi kysymystä harjoitussalista. Mutta uuden kulttuurialan keskittymän voisi vaihtoehtoisesti sijoittaa esimerkiksi Torikortteleihin, jossa sijaitsevat Helsingin kaupunginmuseon entiset tilat. Tilojen remontointi valmistui vuosi sitten ja kiinteistöä hallinnoi Helsingin kaupungin omistama osakeyhtiö Helsingin Leijona. Sijainniltaan kiinteistö olisi ihanteellinen esitys- ja konserttikäyttöön, mutta sen vuokrahinta on 27.000 euroa per kuukausi.

Eniten yhteistyötä UMO tekee Helsingissä toimivan Savoy-teatterin (<http://www.savoyteatteri.fi>) kanssa (noin 10 konserttia vuosittain). UMO:lla ja Savoy-teatterilla on jo pitkään ollut voimassa kirjallinen yhteistyösopimus, jota päivitetään tarpeen tullen. Sopimuksen mukaan UMO esiintyy kesäisin 1–2 kertaa Espan lavalla, jota Savoy-teatteri hallinnoi. UMO vuokraa Savoy-teatterin keskimäärin kaksi kertaa kaudessa niin, että se perii itse pääsylipputuoton konsertistaan (kevällä 2018; UMO & Jensenit ja UMO & Värttinä). Lisäksi UMO pitää Savoy-teatterissa kerran kuukaudessa ilmaiskonsertin, jonka se toteuttaa lounasaikaan yhteistyössä Ravintola Preston ja Savoy-teatterin kanssa (kolme konserttia kevällä 2018; UMO – Northern Lights, UMO Plays Thad Jones sekä Jukka Eskola & UMO). Nämä ilmaiskonsertit vetävät yleensä salin täyteen ja tuovat

paljon näkyvyyttä kaikille järjestäjätahoille. Ilmaiskonserttien yleisönä on nuorisoa ja vähävaraisia sekä henkilöitä, jotka eivät liiku ulkona ilta-aikaan.

Taiteellisen lopputuloksen kannalta olisi parasta, jos UMO voisi harjoitella samassa tilassa, missä se esiintyy. Mutta Savoy-teatterissa ei ole harjoitustiloja eikä UMO voi käyttää Savoy-teatterin salia harjoitustilana kustannussyistä. Omat tulot muodostavat 50 % Savoy-teatterin kokonaisbudjetista ja ulosvuokraus kattaa 80 % omista tuloista. Joten Savoy-teatteri ei voi tarjota saliaan edullisempaan hintaan UMO:lle eikä UMO:lla ole mahdollisuutta maksaa salista täyttä vuokraa harjoituksiaan varten. Helsingillä ei ole järjestelmää, joka edesauttaisi kaupungin toimijoiden mahdollisuutta hyödyntää kaupungin tiloja. Mutta esimerkiksi kaupungin aluekeskuksilla (Annantalo, Caisa, Kanneltalo, Malmi-talo, Savoy-teatteri, Stoa ja Vuotalo) on vuosittain käytössään ilmainen kiintiö yöpymisiä Eläintarhan huvilaan, joka on kaupungin ylläpitämä taiteilijaresidenssikeskus.

6.3. Erilaisia tilavaihtoehtoja

UMO:lla on tietyt melko vakiintuneet yleisömäärät. Jos UMO itse soittaa, niin se vetää yleisöä klubimaiseen, pienempään tilaan. Jos UMO:lla on tunnettu vieraileva pääsolisti/artisti, niin Musiikkitalon pääsalin saa hyvän myynnin avulla täyteen (1 500 lippua). Mutta UMO:n esiintymistilabudjetti on noin 40.000 euroa per vuosi ja Musiikkitalon pääsalin vuokra on noin 20.000 euroa per ilta. Musiikkitalossa UMO esiintyykin usein Harjoitussali Paavossa, jossa on 240 yleisöpaikkaa (kaksi konserttia keväällä 2018: yksi konsertti osana Valtakunnallisia puhallinpäiviä ja yksi konsertti osana UMO:n, Avanti!n ja FIBO:n yhteistä hanketta ”Auf: Kaiken maailman klassikoita”).

Musiikkitalo houkuttelee, mutta sen sijaan rakenteilla olevaa Tanssin taloa ei mielletä tilana, joka voisi soveltua UMO:lle, koska ”musiikilla ei olisi siellä autonomista asemaa”. Savoy-teatterin lisäksi muita UMO:lle orkesterina sopivia saleja ovat äänellisesti hyvänkokoinen Sonore-sali Musiikkitalossa, Signyn-sali Turussa, Tampere-talon kamarimusiikkisali, Savonlinna-sali, Keski-Pohjanmaan konservatorion sali Kokkolassa, Hämeenlinnan Verkatehdas ja Kuhmo-talo. Mutta tuleeko näihin saleihin yleisöä eli onko jazzille tarpeeksi paikallista yleisöpohjaa?

Seuraavassa taulukossa siteerataan selvityksessä kuultujen asiantuntijoiden argumentteja ja näkemyksiä siitä, millainen tilaratkaisu soveltuisi UMO:lle parhaiten jatkossa (taulukko 11). Mielipiteet jakautuvat melko jyrkästi kahden vaihtoehdon välillä: Tulisiko UMO:lla olla oma kotisali, joka toimisi orkesterin kotipesänä ja kiinnepisteenä Helsingissä? Vai tulisiko UMO jatkaa nykyisellä linjallaan niin, että orkesteri tukeutuu variaatioon erilaisia tiloja?

Taulukko 11: UMO – kotisali vai variaatio eri tiloja?

Tilaratkaisu	Argumentteja/näkemyksiä puolesta	Argumentteja/näkemyksiä vastaan
<p>Omat tilat</p>	<p>"UMO tarvitsee konserttitilan, esimerkiksi vanhan elokuvateatterin, koska ilman sitä UMO:n brändiä ei hahmota (mitä ja missä UMO toimii). UMO tarvitsee kodin ja asemapaikan."</p> <p>"Oma tuttu paikka takaa tietyn laatutason."</p> <p>"UMO tarvitsee selkeän tilan, jossa voi harjoitella ja johon mahtuu 150 hengen yleisö."</p> <p>"Optimaalista olisi, jos UMO:lla voisi olla harjoitus- ja esitystila samassa tilassa."</p> <p>"UMO:lla tulisi olla kotisali ja toimisto saisi mielellään sijaita sen yhteydessä."</p> <p>"UMO:lla on yhteistyötä Muusikoiden liiton perustaman klubin, G Livelabin, kanssa. Mutta oma tila selkeyttäisi tilannetta niin, että UMO voisi harjoitella ja esiintyä samassa tilassa."</p>	<p>"Oman esitystilan/klubin ylläpito olisi jo taloudellisestikin vaikeaa."</p>
<p>Ei-omat tilat</p>	<p>"UMO:lla ei tule olla omaa kiinteää tilaa, koska sillä on niin laaja ja monipuolinen ohjelmisto ettei löydy sellaista tilaa, johon kaikki lokahtaisi. Nykyisin UMO soittaa pienillä klubeilla, kirkkotiloissa, jumppasaleissa etc. eli UMO etsii aina sopivan tilan kulloinkin esitettävää musiikkia varten. Juuri tämä laaja skaala ja vapaus on UMO:n rikkaus."</p> <p>"UMO:n on laadittava pitkäaikaiset kumppanuussopimukset konsertti- ja keikkapaikkojen kanssa. UMO:lla ei myöskään pidä olla omia harjoitustiloja, koska ne olisivat osittain tyhjillään. Tässäkin asiassa tulisi luoda kumppanuuksia."</p> <p>"UMO:n tulee liikkua ja mennä kansan pariin, muuallekin kuin Helsinkiin."</p> <p>"UMO:lla ei pidä olla omaa klubia vaan sen tulisi tehdä yhteistyötä olemassaolevien klubien kanssa."</p> <p>"UMO tarvitsee "varitaatiotiloja", joita voi täyttää kysynnän mukaan."</p>	<p>"Aiemmin UMO:lla oli oma UMO Jazz Club, joka mahdollisti sen, että samalla lavalla harjoiteltiin ja soitettiin keikka. Nyt harjoitellaan jossain ja keikka on muualla, mikä on raskasta. Pitää aina suunnitella ja tarkistaa, onko treenimesta vapaa etc."</p> <p>"UMO:lla ei ole omia tiloja ja eri osoitteissa olemisen vaikuttaa sisäiseen keskusteluun. Mutta esim. RSO:lla ja HKO:lla on omat tilat."</p> <p>"Tiettyt fasiliteetit on oltava kunnossa, joissa orkesteri voi toimia."</p> <p>"Harjoitustilojen osalta puuttuu muusikkokohtaisia harjoittelutiloja".</p> <p>"Nyt ongelmana on se, että UMO:lla ei ole omaa kiinnekohtaa, mikä olisi tarpeen niin yleisön kuin muusikoiden kannalta. UMO:n muusikoita kiinnostaisi saada oma paikka, johon UMO voisi identifioitua."</p> <p>"UMO harjoittelee Avanti!n harjoitussalissa = "hyvä diili, mutta huono akustiikka"."</p>

7. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset koskien UMO-säätiötä

7.1. UMO:n asema kotimaisella jazzkentällä

UMO:a verrataan usein sinfoniaorkesteriin, kun halutaan sanoa, että UMO on oman musiikkilajinsa kivijalka. UMO on kannanotto jazzin arvostukseen musiikkilajina, joten UMO:n lakkauttaminen viestisi kulttuuripoliittisesti siitä, että jazz ei ole tärkeää musiikkilajina. UMO:n olemassaolo ja säilyttäminen on tärkeää, koska Suomessa tarvitaan kokonainen big band -kokoonpano.

Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkestereilla oli vuonna 2016 kaikkiaan 78 kanta-esitystä ja niistä kolme kuului UMO:lle.⁶⁵ Kotimaisia orkesterointeja ja sovituksia tehtiin 41 kappaletta ja niistä UMO teki 40 ja Oulu Sinfonia yhden.⁶⁶ Ulkomaisia orkesterointeja ja sovituksia tehtiin kaikkiaan 7 kp ja niistä UMO teki 6 ja Turun filharmoninen orkesteri yhden.⁶⁷ Jäsenorkestereilta ilmestyi yhteensä 22 levyä ja niistä UMO teki yhden (ainoastaan RSO teki kolme levyä ja osallistui sen lisäksi yhteen levyyn, jolla soitti useampi orkesteri).⁶⁸ Lisäksi YLE äänitti vuonna 2016 seitsemän UMO:n konserttia Yle Radio 1:n Jazzradio-ohjelmaan ja radiolähetykset tavoittivat UMO:n mukaan satojatuhansia kuulijoita.⁶⁹ Erään asiantuntijan sanoin voi todeta, että UMO on ”merkittävänä osa kotimaisen musiikin ravintoketjua”.

UMO-säätiön hallituksen jäsenistä muun muassa Lassi Ikäheimo (Vihr.) on UMO:a koskevassa kirjoituksessaan (liite 3) asemoinut UMO:a toimijana kotimaisella musiikkikentällä ja nostanut esiin orkesterin merkityksen vakiintuneena kokoonpanona. Kuukausipalkat mahdollistavat orkesterin pitkäjänteisen harjoittelun ja ne toimivat Ikäheimon mukaan koko jazz-kentän hyväksi. Ikäheimon mukaan ”UMO toimii selkeänä esikuvana jazzmuusikoille koko big band -instrumentin sointimaailmasta.” UMO käyttää palkkarahoistaan vuosittain noin 25 % freelancereina toimiviin solisteihin ja avustajiin. Ikäheimo tiivistää tilanteen kulttuuripoliittisesti seuraavalla tavalla:

”Nyt Suomessa maksetaan yli 1 000 henkilötyövuotta orkesterimuusikoiden palkkoja yhteiskunnan puolesta. Tästä luvusta ainoastaan reilut 40 henkilötyövuotta on muita kuin sinfoniaorkestereiden palkkoja. Tuntuukin taidemusiikin monipuolisuuden nimissä selkeältä, että UMO:lle täytyy löytyä selkeä paikka ja palkkarahat. Rohkenen uskoa, että myös sinfoniaorkesterikenttä seisoo tämän ajatuksen takana.”

Suomen Jazzliitto ry:n toiminnanjohtaja Ami Vuorinen on selvityshenkilön pyynnöstä luonnehtinut UMO:a ja sen toimintaa Suomen jazzkentällä (liite 4). Vuorisen mukaan ”Jazztoimijat operoivat Suomessa lähes poikkeuksetta taiteen ja kulttuurin vapaalla kentällä.” UMO on ainoa kotimainen jazztoimija, joka maksaa säännöllistä kuukausipalkkaa muusikoille. Vuorinen toteaa, että

”UMO on valtiosuusjärjestelmään kuuluvana orkesterina Suomen jazzkentällä ainutlaatuinen toimija. Se on myös liikevaihtoa ja henkilöstöä tarkastaeltaessa poikkeuksellisen suuri organisaatio.”

⁶⁵ (s. 44–45), Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n vuosikertomus 2016. Suosio. Tietoja ja tilastoja jäsenorkestereiden toiminnasta 2016. <http://www.sinfoniaorkesterit.fi/assets/statistics/SUOSIO2016.pdf>

⁶⁶ (s. 46–47), Ibid.

⁶⁷ (s. 47), Ibid.

⁶⁸ (s. 48–49), Ibid.

⁶⁹ (s. 20) UMO Vuosikertomus 2016, http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_vuosikertomus_2016.pdf

Vuorinen nostaa yhtäältä esiin UMO:n tietyn pysähtyneisyyden (uusia vakinaisia paikkoja ei juuri vapaudu), mutta toisaalta UMO:n keskeisen roolin freelancemuusikoiden, -säveltäjien ja -sovittajien työllistämiseksi. Vuorinen toteaa: ”Yksinkertaistettuna voidaan ajatella, että mitä suurempaa on muusikoiden liikkuvuus UMO:n ja vapaan kentän välillä, sen lähempänä nämä kaksi ovat toisiaan.”

UMO kiinnittyy kotimaiseen jazzkenttään myös sen kautta, että orkesterilla on pitkäaikainen yhteistyö jazzkoulutuksesta vastaavien toimijoiden kanssa. Esimerkiksi Pop & Jazz konservatorion kanssa UMO on pitkään tehnyt yhteistyötä musiikkikasvatuksessa. Taideyliopiston Sibelius-Akatemian Jazzmusiikin aineryhmän (Siba) ja UMO:n välinen yhteistyö jakaantuu eri osa-alueisiin:

- UMO kutsuu kv. vieraita niin, että he saapuvat myös Sibaan (avoin harjoitus),
- Siban opiskelija saa sovitusta opiskellakseen UMO:n käyttöön, jos UMO:lla on vapaita viikkoja (soiva kirjoitus),
- UMO tarjoaa työpaikkoja ja freelance-keikkoja Siban alumneille (mestari–kisälli).

Myös YLE:llä ja UMO:lla on molemminpuolinen halu tehdä yhteistyötä, vaikka YLE ei voi subventoida kenenkään toimintaa eikä solmia jatkuvia sopimuksia, joissa sovittaisiin radio- ja televisiotaltiointien vuosittaisesta määrästä. Nykyisin taltiointien määrä vaihtelee vuosittain kysynnän ja tarjonnan mukaan. Esimerkiksi viime vuoden (ja vuoden 2015) Nenäpäiväkonsertin YLE toteutti erityiskonserttina yhteistyössä UMO:n kanssa. Mutta samassa konsertissa ovat vuorotelleet myös Espoo Big Band ja RSO. Taltiointipäätöstä tehdessään YLE vertaa UMO:n ehdotuksia muihin tapahtumiin niin ajoituksen kuin sisällön osalta. Mitä pidempi suunnitteluväli UMO:lla on konserteissaan, sitä paremmat mahdollisuudet on mediayhteistyölle.

7.2. Toimenpide-ehdotuksia UMO-säätiön toiminnan kehittämiseen

UMO-säätiön konserniohjaukseen kohdistetusta kritiikistä huolimatta UMO:n toimintaa kannattaa jatkaa nimenomaan säätiön muodossa. Mutta periaatteessa Helsingin kaupungin olisi hyvä miettiä tykönänsä, millainen omistaja se haluaa olla UMO:lle ja millainen jazzkaupunki se haluaa olla? Kaupungin tulisi sopia UMO:n kanssa selkeät tulostavoitteet, jotka liittyisivät UMO:n talouden tervehdyttämiseen ja toiminnan vaikuttavuuteen. Kaupungin konsernipalvelujen laatimat uudet mallisäännöt tytärsäätiöille tulisi räätälöidä UMO:lle sen kehittämistarpeiden pohjalta vielä vuoden 2018 aikana (uuden säätiölain siirtymäkausi päättyy 1.12.2018, jolloin säätiöiden tulee viimeistään ilmoittaa sääntöjensä muutokset Patentti- ja rekisterihallitukselle).

UMO tarvitsisi taiteellisen johdon, joka tulisi UMO:n ulkopuolelta. Näkyvä kansainvälinen hahmo nostaisi UMO:n profiilia, vahvistaisi sen identiteettiä ja vaikuttaisi orkesterin ilmapiiriin. Mutta taiteellisen johtajan tulisi ymmärtää myös suunnittelun realiteetit; rahoittajien vaatimukset, oman varainhankinnan paineet ja tuotannolliset kysymykset.

Taiteellisen johtamisen lisäksi toinen keskeinen kysymys on UMO:n rakenne. Kuukausipalkkaisena big band -orkesterina UMO:lla on poikkeuksellinen asema kotimaisella jazzkentällä. UMO on myös merkittävä freelancereiden työllistäjä, mutta täysin freelancereista koostuva projektikohtainen orkesteri ei olisi realistinen ratkaisu. UMO:n tulisi silti kehittää rakennettaan joustavammaksi ja pitää huolta myös hallinnon työskentelyedellytyksistä.

UMO-säätiö näkee orkesterilla hyvän tulevaisuuden, mutta kotimainen jazzkenttä vaikuttaa olevan huolissaan UMO:n kehityksestä. UMO:n peruskonsepti saa kannatusta, sillä Suomessa pitää olla yksi ammattimainen big band. UMO:n muusikoita pidetään keskimääräistä korkeatasoisempina ja orkesterilla on kaikkien mielestä valtavasti taitoa. Mutta UMO:n strategisen suunnan tulisi

pohjautua UMO:n taiteelliseen ytimeen, jonka ympärillä UMO:lla voisi olla yleishyödyllistä ja kannattavaa toimintaa.

Uutta strategiaa työstäessään UMO:n tulisi linjata myös viestintäänsä. Asiakasviestinnän ja myynnin ohella UMO:n tulisi panostaa vaikuttajaviestintään ja liputtaa sen puolesta, että Helsingin kaupunki on orkesterin omistaja ja ylläpitäjä. Mielikuva orkesterista rakentunee myös siitä, mikä UMO:n presens on digitaalisessa maailmassa ja some-mediassa.

Tilaratkaisut eivät ole UMO-säätiön mukaan keskiössä uuden strategian laadinnassa. Mutta UMO:n kannattanee käydä perusteellinen periaatekeskustelu asiasta, sillä UMO:n tilatarpeista ei ole yksimielisyyttä. Osa selvityksen yhteydessä kuulluista asiantuntijoista on sitä mieltä, että UMO liikkuu ja tarjoaa konsertteja eikä sillä tule olla omia tiloja. Osa on puolestaan vahvasti sitä mieltä, että Helsingissä tarvitaan paikka, johon UMO voisi kiinnittyä (oma kotisali/klubi).

Toimenpide-ehdotuksia:

Toimenpide-ehdotusten yhteydessä ei oteta kantaa siihen, missä elimessä päätökset niistä tulisi tehdä. Toimenpide-ehdotuksia ei ole myöskään asetettu tärkeysjärjestykseen.

(1) Selkeiden tulostavoitteiden sopiminen

UMO-säätiön ja kaupungin johdon tulisi sopia UMO:lle selkeät tulostavoitteet, jotka eivät ole ristiriidassa keskenään. Säätiön nykyisessä tilanteessa voisi sopia seuraavasta kahdesta keskeisestä tulostavoitteesta: 1) Pitkän aikavälin taloudellinen tasapaino ja 2) Ulkoisen rahoituksen kasvattaminen ja vaikuttavuuden lisääminen. Kummankin tavoitteen osalta tulisi myös sopia, millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä. Samalla sovittaisiin, millä mittareilla tavoitteita seurataan viisivuotisen jakson aikana (TP 2017, Ennuste 2018, TA 2019, TS 2020, TS 2021 ja TS 2022).

Kustannusarvio: Ei kustannusvaikutusta, menettelytavan muutos.

(2) Säätiön hallituspohjan laajentaminen

Poliittisesti valittujen jäsenten lisäksi UMO-säätiön hallitukseen tulisi valita kaksi ”kiintiöasiantuntijajäsentä”, jotka voisivat olla kentän valitsejia (musiikin/talouden asiantuntemus). Nykyinen poliittinen valintaprosessi ei mahdollista hallitusjäsenten vertailua, jotta saataisiin paras mahdollinen kokoonpano/osaaminen UMO:n toiminnan kannalta. Säätiön hallituksen jäsenet eivät aina tunne orkesteritoimintaa eikä heillä välttämättä ole kokemusta kulttuuriorganisaation logiikasta.

Kustannusarvio: Ei kustannusvaikutusta nykyiseen ratkaisuun verrattuna. UMO-säätiön hallituksessa on nykyisin viisi jäsentä, jotka ovat kaikki valittu poliittisesti. Jo hyväksytyt sääntömuutoksen mukaan lienee mahdollista valita kolme jäsentä poliittisin perustein ja kaksi muuta jäsentä.

(3) Säätiön hallitustyöskentelyn jatkuvuuden turvaaminen

Säätiön hallituksen toiminnassa ei ole tarpeeksi jatkuvuutta, jos hallitus vaihtuu kahden vuoden välein. Säätiön hallitus kantaa vastuun UMO:n toiminnasta, mutta käsiteltävien asioiden omaksuminen vie oman aikansa. Uuden säätiölain mukaan ”Hallituksen jäsenen toimikausi on kolme kalenterivuotta, jollei säännöissä määrätä muusta määräaikaisesta

toimikaudesta”.⁷⁰ Yleensä kaikki hallituksen jäsenet eivät saisi vaihtua säätiössä samaan aikaan, joten säätiön hallituksen jäsenten vaihtuminen tulisi porrastaa myös UMO:ssa. Säätiön hyvään hallintoon kuuluu pitää huolta sekä jatkuvuudesta että vaihtuvuudesta:

“Hallituksen koon ja kokoonpanon on luotava edellytykset hallituksen tehtävien tehokkaalle ja tarkoituksenmukaiselle hoidolle. Kokoonpanossa tulee ottaa huomioon säätiön toiminnan tarpeet, hallituksen jäsenten vaihtuvuus sekä monipuolisuus. Jäsenet vaihtuvat hallituksessa eri vuosina siten, että asiantuntemuksen ja toiminnan jatkuvuus tulee turvatuksi.”⁷¹

Kustannusarvio: Ei kustannusvaikutusta, menettelytavan muutos.

(4) Uusimuotoisen valtuuskunnan perustaminen

UMO:lle voisi luoda uuden säätiölain mukaisen valtuuskunnan, jonka tehtävänä olisi edistää UMO:n toimintaa, muun muassa varainhankintaa. UMO-säätiön hallitus voisi kutsua valtuuskuntaan eri aloja edustavia henkilöitä, joiden sydän sykkii jazzille (elinkeinoelämä, media, koulutustoimijat, elävän musiikin järjestävät tahot, musiikkialan liittoja etc.). Valtuuskunta voisi olla melko laaja (vähintään 16 henkeä) ja se voisi kokoontua 1–2 kertaa vuodessa. Valtuuskunnan työskentely olisi avointa ja sparraavaa ja sen keskuudesta voisi valita yhden tai useampia toimikuntia, jotka valtuutettaisiin valmistelemaan asioita säätiön hallitukselle. Uuden säätiölain mukaan valtuuskunnalla ei ole päätösvaltaa eikä se toimi enää sisäisen valvonnan välineenä säätiössä.

Kustannusarvio: Valtuuskunnan kokousjärjestelyt, n. 700 €/vuosi, valtuuskunnan jäsenille ei maksettaisi palkkioita. Toimenpide-ehdotus edellyttää sääntömuutoksen UMO-säätiön nykyisiin sääntöihin.

(5) Säätiön toimitusjohtajan aseman selkeyttäminen

UMO-säätiön säännöissä toimitusjohtajaa ei mainita, mutta toimitusjohtajan tehtävät on määritelty säätiön toimintasäännössä. Tytärsäätiöilleen laatimiinsa uusiin mallisääntöihin kaupungin konserniohjaus on kirjannut säätiön toimitusjohtajan lakiin perustuvat tehtävät (yleistoimivalta sekä vastuu säätiön kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon järjestämisestä luotettavalla tavalla). UMO-säätiön toimintasääntöäkin tulisi päivittää ja konkretisoida toimitusjohtajan tehtävien osalta, jotta toimitusjohtajalla olisi selkeämpi asema säätiössä. Myös toimitusjohtajasopimuksen tulisi olla ajantasainen.

Konserniohjauksen laatimien uusien mallisääntöjen mukaan “Toimitusjohtaja huolehtii säätiön tarkoituksen toteuttamisesta ja hoitaa säätiön muuta päivittäistä hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaan.”⁷²

Riippumattoman säätiöasiantuntijan OTL Juha Viertolan mukaan “Säätiölaissa ei ole varsinaisesti määritelty, mitä tarkoitetaan päivittäisellä (juoksevilla) hallinnolla ja

⁷⁰ Ks. (11 §), Hallituksen toimikausi, Säätiölaki (24.4.2015/487). Suomen Säädoskokoelma, <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150487>

⁷¹ Ks. lisää säätiön hallituksen jäsenten valinnasta (s. 13–14), Suvikumpu L. (toim.) (2015): Säätiön hyvä hallinto. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. http://www.saatiopalvelu.fi/media/srnk_saatiiden-hyva-hallinto_screen.pdf

⁷² Ks. (5 §), Toimitusjohtaja, Helsingin kaupungin perustaman säätiön mallisäännöt, luonnos (5.3.2018), https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2018/Keha_2018-03-05_Koja_3_Pk/D0FBE7C1-0A33-CEB4-8700-61D834D00000/Liite.pdf

toimitusjohtajan yleistoimivallalla.”⁷³ Mutta Viertolan mukaan päivittäiseen hallintoon voidaan katsoa kuuluvan ainakin seuraavat asiat (lyhennetty listaus):

- “Säätiön varsinaisen toiminnan johtaminen ja mahdollisesti säätiökonserniin kuuluvien muiden yhteisöjen ja säätiöiden toiminnan johtaminen. Johtaminen sisältää säätiön varsinaiseen toimintaan, liiketoimintaan ja varainhoitoon liittyvien tavanomaisten päätösten tekemisen;
- Säätiön varsinaisen toiminnan, liiketoiminnan ja varainhoidon valvominen, joka tarkoittaa eri osa-alueiden tehokkuuden, tuloksellisuuden ja taloudellisuuden seuranta ja valvontaa;
- Varsinaiseen toimintaan, liiketoimintaan ja varainhoitoon liittyvien sopimusten tekeminen sekä yhteistyö sopimuskumppanien ja eri sidosryhmien kanssa;
- Henkilöstön valinta ja heidän työsuhteidensa ehdoista sopiminen. Yhteiskunnallisten velvoitteiden toteuttaminen. Säätiön varsinaiseen toimintaan, liiketoimintaan ja varainhoitoon liittyvien yhteiskunnallisten velvoitteiden hoitaminen oikein ja ajallaan kuuluvat toimitusjohtajan vastuulle ja valvontavelvollisuuden piirissä oleviin asioihin. Tällaisia velvoitteita voivat olla esimerkiksi verojen maksu, arvonlisäverojen tilittäminen, ennakonpidätyksen suorittaminen ja maksaminen, eläkemaksujen maksaminen, erilaisten lupien ja ilmoitusten laadinta;
- Hallituksen asioiden valmistelu ja päätösten toteuttaminen;
- Säätiön varsinaisen toiminnan, liiketoiminnan ja varainhoidon organisointi.
- Toimitusjohtajan tehtävänä on huolehtia, että säätiöllä on tehokas ja toimiva organisaatio, joka hoitaa edellä olevat tehtävät käytännössä.”⁷⁴

Kustannusarvio: Ei kustannusvaikutusta, UMO-säätiön toimintasääntöä tulisi päivittää.

(6) Taiteellisen johtajan/pääkapellimestarin rekrytoiminen

UMO:lle tulisi rekrytoida kansainvälinen kapellimestari, joka toimisi taiteellisena johtajana ja pääkapellimestarina. Henkilö vastaisi orkesterin päälinoista ja viestisi ne UMO:sta ulospäin niin, että kaikki ei olisi toimitusjohtajan varassa. Kyseeseen voisi tulla sellainen huippuosaaja, joka on jo aiemmin toiminut virassa kansainvälisellä tasolla toimivassa orkesterissa tai omaa muuten kansainväliset kontaktit. Pestin tulisi olla vähintään 2–3 vuotta, jotta henkilö voisi viedä UMO:n toimintaa järkevällä tavalla eteenpäin. Tämän tapainen rekrytointi tarjoaisi UMO:lle lisää mahdollisuuksia kansainväliseen toimintaan ja verkostoitumiseen muiden ammattimaisesti soittavien big bandien kanssa.

Kustannusarvio: Kustannusvaikutus olisi 20.000–40.000 euroa nykyiseen ratkaisuun verrattuna. Taustatietoa: Kansainvälisen taiteellisen johtajan/pääkapellimestarin palkkakustannukset noin 80.000–100.000 euroa per vuosi, lisäksi noin 10.000 euron kustannukset per rekrytointi. Tällä hetkellä UMO:n kapellimestaribudjetti on noin 70.000 euroa per vuosi. Se sisältää sekä pääkapellimestarin (osa-aikainen) että vierailevien kapellimestarien palkat.

(7) Orkesterin rakenteen muuttaminen joustavammaksi

Orkesterin uusien rekrytointien osalta tulisi siirtyä Avaintyönantajien Avainta ry:n muusikkojen yleiseen työehtosopimukseen, mistä UMO käy jo neuvotteluja. Mutta joustavuutta UMO:n rakenteeseen tulisi hakea myös muiden ratkaisujen kautta.

Vaihtoehto 1 – vakituisen muusikkotyön osa-aikaistaminen (maksimi): DR Big Bandin tapaan UMO:n vakituisesti palkatut muusikot voisivat työskennellä vuosittain kaksi kolmen kuukauden kautta orkesterissa (3 + 3 kuukautta). Lisäksi UMO:n toimiston töistä osan voisi jakaa muusikoille. Vakituisen muusikkotyön osa-aikaistaminen vaikuttaisi laskevasti

⁷³ Viertola J. (2016): Toimitusjohtaja säätiössä. Sarana 2/2016. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. <http://www.saatiopalvelu.fi/media/sarana-1-liite-pdf-toimitusjohtaja-saatiossa-otl-juha-viertola.pdf>

⁷⁴ Ks. lisää säätiön toimitusjohtajan toimivallan määrittelystä (s. 2–3), Ibid.

toteutuneisiin henkilötyövuosiin. Toimenpiteen kustannusvaikutusta valtion rahoitukseen on vaikea ennustaa, koska vakituisten henkilöstömenojen lisäksi myös muut toimintamenot vaikuttavat valtionosuuslaskelmaan. Mutta osa-aikaistaminen edellyttäisi mahdollisuutta allokoida olemassa olevaa rahoitusta uudella tavalla. Osan vapautuvasta rahoituksesta voisi kohdistaa selvityksen toimenpide-ehdotusten kustannuksiin ja osan voisi käyttää UMO:n toiminnan strategiaan painopisteisiin; muun muassa kanta-esityksiin, kansainväliseen toimintaan ja yleisötyöhön.

Kustannusarvio: Ei kustannusvaikutusta, menettelytavan muutos. UMO:n orkesterin palkkakustannukset ovat nykyisin noin 960.000 euroa per vuosi (kokoaikaiset palkkaukset). Osa-aikaistamisen myötä palkkakustannukset olisivat noin 480.000 euroa per vuosi (50 % palkkaukset) ja uudelleen allokoitavaksi jäisi 480.000 euroa per vuosi. Osa uudelleen allokoitavasta rahoituksesta käytettäisiin selvityksen toimenpide-ehdotusten kustannuksiin (yhteensä noin 185.000–200.700 euroa) ja osa strategiaan painopisteisiin (noin 265.000–280.000 euroa per vuosi). Lisäksi tulisi erikseen korvamerkitä summa, jonka turvin voisi kartuttaa UMO-säätiön pääomaa, jotta säätiön taloudellista perustaa saisi vahvistettua.

Vaihtoehto 2 – määräaikaiset työsuhteet (minimi): UMO:lla voisi jatkossa olla 5-vuoden määräaikaisia pestejä, joihin haettaisiin koesoitolla. Sopimusosapuolet arvioisivat neljännen vuoden jälkeen molemminpuolista halukkuutta 2-vuoden jatkokauteen. Pestit täytettäisiin sitä mukaan, miten virkoja vapautuu. Lisäksi UMO:ssa voisi olla myös freelancer-pestejä. Näin UMO:n rakenne olisi joustavampi henkilökierron kautta, mikä tiivistäisi entisestään UMO:n siteitä kotimaiseen jazzkenttään.

Kustannusarvio: Ei merkittävää kustannusvaikutusta nykytilanteeseen verrattuna, mutta menettelytavan muutos tuo joustoa toimintaan.

(8) Hallinnon työskentelyedellytyksien kehittäminen

Toiminnanjohtajalla tulisi olla apunaan osa-aikainen talousvastaava, sillä UMO:n vakava taloustilanne edellyttää erityisen paljon taloushallinnollista työtä (erilaiset laskelmat, hanketilitykset, osavuosikatsaukset etc.). Mutta toiminnanjohtajan tulisi voida käyttää työaika myös UMO:n profiilin ja näkyvyyden edistämiseen kentällä. Lisäksi UMO tarvitsisi vähintään puolipäiväisen yleisötyövastaavan, jonka tehtäviin sisältyisi myös koutsaus ja opettaminen. UMO:n tilajärjestelyistä huolimatta orkesterin ja hallinnon tulisi olla enemmän tekemisissä toistensa kanssa. Orkesterin ja hallinnon tulisi yhdessä ratkaista, miten UMO:n tuotantoajatteluun saataisiin ”innovatiivista, klubimaista drivea”.

Kustannusarvio: Osa-aikaisen talousvastaavan (30 % työaika) palkkaus noin 20.000 euroa per vuosi ja yleisötyövastaavan (50 % työaika) palkkaus noin 20.000 euroa per vuosi.

(9) Taiteelliseen ytimeen perustuvan strategian laatiminen

UMO:n tulisi laatia vahva strategia, joka näyttää selkeän suunnan UMO:n toiminnalle. Strategian lähtökohtana tulisi olla UMO:n taiteellisen toiminnan ydin ja sen kehittäminen. Strategian avainsanoja ovat kotimainen kantaohjelmisto, uniikkiohjelmisto, korkea profiili; isot nimet, isot produktiot, riskinotto; ei varman päälle ja keskinkertaista, räätälöity yleisötyö, hyvät puitteet ja tekemisen drive; taiteellinen henkilökunta ja hallinto puhaltavat yhteen hiileen. Näillä eväillä myös oman varainhankinnan kasvattaminen on mahdollista.

Kustannusarvio: Katso kohta 7, vaihtoehto 1.

(10) UMO:n nimen vaihtaminen – Helsinki Jazz Orchestra

UMO:lla on loistava, ilmiömäinen historia, jossa on tarinaa, joka kantaa ja jonka voi avata. Mutta UMO:n nimi pitäisi uusia, jotta päärahoittaja- ja ylläpitäjä näkyisi orkesterin nimessä muiden kansainvälisellä tasolla toimivien big bandien tapaan. UMO:n uusi nimi voisi olla Helsinki Jazz Orchestra.

Kustannusarvio: Uuden visuaalisen ilmeen laatiminen ja nimen lanseeraus, kertakustannus noin 15.000–20.000 €.

(11) Vaikuttajaviestintään panostaminen

UMO:n tulisi panostaa vaikuttajaviestintään ja esimerkiksi edustuskonsertit kaupungin tilaisuuksissa voisivat olla osa tätä viestintää. Uuden strategiansa mukaan Helsinki lanseeraa itseään vetovoimaisena tapahtumakaupunkina⁷⁵, joten UMO:n monipuolinen profiili sopii hyvin kaupungin profiiliin. Omistajan ja ylläpitäjän ominaisuudessa kaupunki voisi rohkeammin hyödyntää UMO:a maailmanluokan edustusorkesterina. Erään asiantuntijan arvion mukaan UMO voisi tehdä noin 12 edustuskeikkaa vuodessa niin, että se ei olisi pois muulta toiminnalta.

Kustannusarvio: Ei kustannusvaikutusta, menettelytavan muutos. Kaupungin ja UMO:n tulisi sopia toiminnasta pitkällä aikajänalla kaupungin tarpeiden pohjalta.

(12) UMO:n verkkolähetysten käynnistäminen

Resurssipula heijastuu myös UMO:n markkinointiin. Parhailtaan UMO:lla on käytössään vain klippejä, joissa on aina solisti mukana. Mutta nykyisin on melko edullisesti saatavilla huippuluokan kuva- ja äänitekniikkaa, jonka avulla UMO voisi lähettää verkkolähetyksiä konserteistaan.⁷⁶ Näin UMO voisi tavoittaa nykyistä enemmän nuorta yleisöä. UMO:n tulisi myös avata työskentelyään digitaalisessa maailmassa ja some-mediassa, mm. näyttämällä mitä harjoitusviikon aikana tapahtuu UMO:ssa. Pelkän lopputuloksen välittäminen ei enää riitä herättämään yleisön kiinnostusta.

Kustannusarvio: Kalusto plus tekniikkahenkilön palkkiot, yhteensä noin 30.000–40.000 euroa per vuosi (ei alv). Lisäksi tuottajan palkkakustannus noin 10.000 euroa per vuosi. Kustannusarvio on laadittu 12 konsertin verkkolähetyksen mukaan.

(13) Taiteellisen keskustelun jatkaminen YLE:n kanssa

YLE tekee aiempaa vähemmän radio- ja televisiotaliointeja, mutta se haluaa tallentaa kotimaista jazzia jatkossakin. Joten UMO:n ja YLE:n edustajien tulisi aktiivisesti jatkaa yhteisiä tapaamisia, joissa luodetaan erilaisia ideoita, askelmerkkejä ja molemminpuolista kiinnostusta yhteistyöhön. Paluuta entiseen ei ole, joten on tarpeen kehittää uusia toimintatapoja yhteistyöhön.

Kustannusarvio: Ei kustannusvaikutusta, menettelytavan muutos.

⁷⁵ (s. 8) Maailman toimivin kaupunki. Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021.

<https://www.hel.fi/static/helsinki/kaupunkistrategia/kaupunkistrategia-2017-2021.pdf>

⁷⁶ Ks. lisää verkkolähetyksistä ja niiden mahdollisuuksista, mm. Helsingin kaupunginorkesteri; HKO Screen <http://helsinginkaupunginorkesteri.fi/fi/hko-screen> tai Berliinin filharmonikot; Digital Concert Hall <https://www.digitalconcerthall.com/de/home>

(14) Kompromissiratkaisun neuvottelemisen tilatarpeisiin

UMO:n tilakysymykseen tulisi lukkiutuneiden näkemyserojen takia neuvotella toimiva kompromissiratkaisu. Kaikkia mahdollisia vaihtoehtoja tulisi tarkastella musiikki edellä niin, että musiikki toimii tilassa. UMO:n tulisi laatia kumppanuussopimukset niiden esiintymispaikkojen/tilojen kanssa, joissa UMO esiintyy toistuvasti tai jotka soveltuvat UMO:lle orkesterina. Kumppanuussopimukset voisivat tuoda lisää pitkäjänteisyyttä ohjelmistosuunnitteluun (aikakehys, talousehdot) ja erityisesti maakunnissa ne toimisivat usean eri tilaajan yhteisenä työkaluna, jonka avulla voisi koordinoita yhteistyötä.

Kaupungin tilojen tulisi olla kaupungin omistaman ja ylläpitämän UMO:n hyödynnettävissä taloudellisesti järkevällä tavalla. Tämä koskee etenkin Musiikkitaloa, jonka edellytyksiä tulisi kehittää sen kaltaiseksi, että UMO:n tapaisilla toimijoilla olisi mahdollisuus esiintyä myös Musiikkitalon pääsalissa. Tämä tarkoittaisi vastaavanlaisten yhteistuotantomallien kehittämistä Musiikkitalolle kuin mitä pääsääntöisesti kaikilla muilla vartenotettavilla konserttitaloilla on jo käytössä: kulujen ja tuottojen eli taloudellisen riskin jakaminen.

Kaupungin tulisi myös voida tukea taloudellisesti tilojen yhteiskäyttöön tähtäävää ryhmäytymistä, koska sillä on merkittävä vaikutus kaupunkikulttuuriin. Jatkossa UMO tarvitsisi kaupungilta erillisrahoituksen vuokraus- ja remontointikustannuksiin (akustointi), jos se päättäisi osallistua johonkin perusteilla olevaan, uuteen kulttuurialan keskittymään Helsingin keskustassa.

Kustannusarvio: Ei kustannusvaikutusta kumppanuussopimusten osalta, menettelytavan muutos. Erillisrahoituksesta mahdollisen uuden tilan vuokraus- ja remontointikustannuksiin voi tehdä kustannusarvion vasta, kun tilaratkaisu konkretisoituu. Yhteistuotantomalli Musiikkitalon pääsalia varten edellyttää noin 40.000 euron subventiota tilavuokriin per vuosi. Kustannusarvio perustuu neljään UMO:n konserttiin per vuosi pääsalissa.

Selvityksen yhteydessä haastatellut henkilöt

Hassinen Mikko	UMO, pääkapellimestari, taiteellinen johtaja
Heinilä Kari	Muusikko ja säveltäjä, freelancerina toimiva UMO:n taiteellinen neuvonantaja
Hirvonen Timo	Koko Jazz Club, taiteellinen johtaja
Ikäheimo Lassi	UMO, säätien hallituksen jäsen (Vihr.)
Kannaste Jussi	Taideyliopisto, Sibelius-Akatemian jazzmusiikin aineryhmän johtaja, saksofonisti
Kansi Juhani	YLE Kulttuuri ja viihde, Populaarimusiikki, vastaava tuottaja
Loponen Päivi	Savoy-teatteri, toiminnanjohtaja
Lukkarinen Jaska	Suomen Muusikoiden Liitto ry., freeasiamies
Murto Janne	Pop & Jazz konservatorio, rehtori
Mäkinen Mikko	UMO, 2. alttosaksofoni, luottamusmies
Pirkkala Eeva	UMO, toimitusjohtaja
Paussu Toni	UMO, säätien hallituksen puheenjohtaja (PS)
Siirala Terhi	UMO, tuotantopäällikkö
Tiensuu-Nylund Mervi	Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto (KUPO), kulttuuriasianneuvos
Tikka Päivi	Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry., dosentti, vt. toimitusjohtaja
Uotila Jukkis	Taideyliopisto, Sibelius-Akatemian jazzmusiikin aineryhmä, professori
Vannemaa Ville	Saksofonisti ja kapellimestari, freelancerina toimiva UMO:n taiteellinen partneri (yleisötyö, lounaskonserttisarjat)
Vilén Ville	YLE Luovat sisällöt, yksikön johtaja
Vuorinen Ami	Suomen Jazzliitto ry., toiminnanjohtaja
Vänttinen Ahti	Suomen Muusikoiden Liitto ry., hallituksen puheenjohtaja
Värri Helena	Suomen Sinfoniaorkesterit ry., toiminnanjohtaja

Lähteet

UMO-säätiön ohjausasiakirjat

- Helsingin kaupunginkanslia (2016). Tytärtyhteisöraportti 4/2016. Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2016:26.
https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2017/Kanslia_2017-03-27_Koja_7_Pk/3BB6DDD5-FDF8-C664-8733-5ADBCE200000/Liite.pdf
- Helsingin kaupungin konserniohje (17.5.2017) <https://www.hel.fi/static/helsinki/maat-saannot/Konserniohje.pdf>
- Helsingin kaupungin perustaman säätiön mallisäännöt, luonnos (5.3.2018)
https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2018/Keha_2018-03-05_Koja_3_Pk/D0FBE7C1-0A33-CEB4-8700-61D834D00000/Liite.pdf
- Helsingin kaupungin talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2018–2020. Kaupunginvaltuusto 29.11.2017. Helsingfors stads budget 2018 och ekonomiplan 2018–2020. Stadsfullmäktige 29.11.2017.
https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/2017/HKI_TA_2018_web.pdf.
- Helsingin kaupunki, Kaupunginhallituksen konsernijaosto, pöytäkirja 3/2018 (5.3.2018)
https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatoshistoria/2018/Keha_2018-03-05_Koja_3_Pk/8703DB45-C867-C002-9C29-621E3F700007/Tytaryhtioiden_malliyhtiojarjestysten_ja_tytarsaat.pdf
- Helsingin kaupunki, Kaupunginhallituksen konsernijaosto, pöytäkirja 5/2017 (13.3.2017)
https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2017/Kanslia_2017-03-13_Koja_5_Pk/E8123D5B-3414-C14B-855D-5AF11F10000D/Sivistystoimen_toimialaan_kuuluvien_tytaryhteisoje.pdf
- Helsingin kaupunki, Kaupunginhallituksen konsernijaosto, pöytäkirja 5/2017 (13.3.2017), Liite 2: Sivistystoimen tytäryhtiöiden tulostavoitteet 2017
https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2017/Kanslia_2017-03-13_Koja_5_Pk/22161E27-70D7-CCA7-9AF6-5A4BEFA00001/Liite.pdf
- Helsingin kaupunki, Kaupunginhallituksen konsernijaosto, pöytäkirja 5/2016 (21.3.2016), Liite 2: Sivistystoimen tytäryhtiöiden tulostavoitteet 2016
https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallituksen_konsernijaosto/Suomi/Paatos/2016/Kanslia_2016-03-21_Koja_5_Pk/81FC2739-ABD5-495B-8243-85C5CEBFEA9E/Liite.pdf
- Helsingin kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto Helsingin kaupunginhallitukselle toivomusponnosta UMO:n rahoituspohjan laajentamiseksi (30.8.2004)
- Helsinki-viikon säätiön pyydetty lausunto Helsingin kaupunginkanslialle Kveston toivomusponnosta (Lekman 14.4.2004), UMO:n rahoituspohjan laajentaminen (20.8.2004)
- Maailman toimivin kaupunki. Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021.
<https://www.hel.fi/static/helsinki/kaupunkistrategia/kaupunkistrategia-2017-2021.pdf>
- Nummi S. (2011): UMO:n yleisötyön strategia 2012–2015 (19.3.2011)

- UMO Vuosikertomus 2016 http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_vuosikertomus_2016.pdf
- UMO Vuosikertomus 2015 http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_toimintakertomus_2015_LOWRES.pdf
- UMO Toimintakertomus 2014 http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_toimintakertomus_2014_LOWRES.pdf
- UMO Toimintakertomus 2013 http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/UMO_toimintakertomus_2013.pdf
- UMO Toimintakertomus 2012 http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/umo_toimintakertomus_2012.pdf
- UMO Toimintakertomus 2011 http://umo.fi/www19.zoner-asiakas.fi/wp-content/uploads/2017/05/umo_toimintakertomus_2011_web.pdf
- UMO:n strategia 2012–2017 (ei päiväystä)
- UMO-säätiön säännöt (17.6.2008) https://www.hel.fi/static/helsinki/paatosasiakirjat/.../UMOsaaation_saannot.doc?..
- UMO-säätiön taloussääntö (ei päiväystä)
- UMO-säätiön toimintasuunnitelma vuodelle 2018 (ei päiväystä)
- UMO-säätiön toimintasuunnitelma vuodelle 2017 (ei päiväystä)
- UMO-säätiön toimintasuunnitelma vuodelle 2016 (ei päiväystä)
- UMO-säätiön toimintasääntö (28.1.2009)
- UMO-säätiö. Talousarvio vuodelle 2018. (ei päiväystä)

Kirjallisuus

- Eeva N. (2016): Asiakasstrategian luominen UMO Jazz Orchestralle. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy, opinnäytetyö. Liiketalouden ylempi amk-tutkinto, Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma.
- Renko V. & M. Ruusuvirta (2018): Kuntien kulttuuritoiminta lukujen valossa IV: Kulttuuritoiminnan kustannukset 24 kaupungissa vuonna 2016. Helsinki: Cupore ja Suomen Kuntaliitto. https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/180129_Kuntien_kulttuuritoiminta_raportti2016.pdf
- Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n vuosikertomus 2016. Suosio. Tietoja ja tilastoja jäsenorkestereiden toiminnasta 2016. <http://www.sinfoniaorkesterit.fi/assets/statistics/SUOSIO2016.pdf>

- Suvikumpu L. (toim.) (2015): Säätiön hyvä hallinto. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. http://www.saatiopalvelu.fi/media/srnk_saatioiden-hyva-hallinto_screen.pdf
- Suvikumpu L. & P. Tikka & P. Saukkonen (toim.) (2014): Vaikuttava säätiö! Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. http://www.saatiopalvelu.fi/media/tietolaari-files/julkaisut/srnk_vaikuttava-saatio_www.pdf
- Säätiölaki (24.4.2015/487). Suomen Säädöskokoelma. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150487>

Muu materiaali

- Icéen E. & L. Euranto (2012): UMO. Tunnettuus- ja mielikuvatutkimus 2012. Taloustutkimus Oy. PPT-esitys 5.6.2012.
- Pirkkala E. (2018): Ehdotus UMO:n sopeutustoimista vuosille 2018–2023 (22.3.2018) (ei-julkinen materiaali)
- Pirkkala E. (2018): UMO:n imago sidosryhmien keskuudessa. Tammi-helmikuu 2018. PPT-esitys (ei päiväystä)
- Pirkkala E. (2018): UMO Uuden musiikin orkesteri. PPT-esitys (11.1.2018)
- UMO:n tiedote (4.12.2017): UMO:n talouden sopeuttamistoimet jatkuvat
- Viertola J. (2016): Toimitusjohtaja säätiössä. Sarana 2/2016. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. <http://www.saatiopalvelu.fi/media/sarana-1-liite-pdf-toimitusjohtaja-saatiossa-otl-juha-viertola.pdf>

Linkit (haettu maaliskuussa 2018)

- Turun kaupunginteatteri Oy:n toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä tunnusluvut, http://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files//turun_kaupunginteatteri_oy_ta_17.pdf
- UMO:n yleisötyötoiminta, <http://umo.fi/fi/yleisotyö/>
- Verkkolähetyksistä ja niiden mahdollisuuksista, Berliinin filharmonikot; Digital Concert Hall <https://www.digitalconcerthall.com/de/home>
- Verkkolähetyksistä ja niiden mahdollisuuksista, Helsingin kaupunginorkesteri; HKO Screen <http://helsinginkaupunginorkesteri.fi/fi/hko-screen>

Liite 1: UMO ja kotimaiset verrokkiorkesterit

UMO:a vertaillaan seuraavaksi joiltakin osin muihin samankokoisiin kotimaisiin orkestereihin: Lapin kamariorkesteri, Lappeenrannan kaupunginorkesteri, Tapiola Sinfonietta–Espoon kaupunginorkesteri ja Lapin kamariorkesteri/Rovaniemen kaupunginorkesteri (kunnalliset orkesterit, joissa on vakituinen kokoonpano) sekä Suomalainen barokkiorkesteri FIBO ja Kamariorkesteri Avanti! (yhdistysmuotoiset taiteilijayhteisöt, joissa on freelance-kokoonpano). Näiden orkestereiden kotipaikkakunnalla orkesteritoiminta on järjestetty seuraavasti (taulukko):⁷⁷

Taulukko 12: Orkesteritoiminnan järjestäminen (Helsinki, Espoo, Lappeenranta, Rovaniemi)

Kaupunki	Asukasluku (31.12.2016)	Kunnalliset laitokset/VA*	Kunnan avustamat laitokset/VA**	Kunnallinen orkesteri	Kunnan avustama orkesteri
Helsinki	635 181	3/3	60/21	Helsingin kaupunginorkesteri	UMO Jazz Orchestra Helsingin Barokkiorkesteri FIBO – Suomalainen barokkiorkesteri Kamariorkesteri Avanti! Helsingin kamarikuoro Riku Niemi Orchestra
Espoo	274 583	2/2	11/9	Tapiola Sinfonietta – Espoon kaup.orkesteri	–
Lappeenranta	72 872	4/4	0/0	Lappeenrannan kaupunginorkesteri	–
Rovaniemi	62 231	3/3	4/2	Lapin kamariorkesteri / Rovaniemen kaupunginorkesteri	–

* Kunnalliset laitokset/valtion-avustuksen piirissä, ** Kunnan avustamat laitokset/valtion-avustuksen piirissä

Vuonna 2016 kaupungit panostivat orkesterikohtaisesti tarkasteltuna, €/asukas (taulukko x):⁷⁸

- Rovaniemi: Lapin kamariorkesteri/Rovaniemen kaupunginorkesteri = 14,74 €
- Lappeenranta: Lappeenrannan kaupunginorkesteri = 13,58
- Espoo: Tapiola Sinfonietta–Espoon kaupunginorkesteri = 9,21
- Helsinki: UMO = 1,29
- Kamariorkesteri Avanti! = 0,15 €
- FIBO–Suomalainen barokkiorkesteri = 0,07

Vuonna 2016 oma rahoitusosuus kokonaisbudjetista oli orkesterikohtaisesti:⁷⁹

- FIBO–Suomalainen barokkiorkesteri = 63 %
- Kamariorkesteri Avanti! = 36
- UMO = 21 %
- Lapin kamariorkesteri–Rovaniemen kaupunginorkesteri = 20 %
- Tapiola Sinfonietta–Espoon kaupunginorkesteri = 9 %
- Lappeenrannan kaupunginorkesteri = 7 %

⁷⁷ Selvityshenkilö on laatinut taulukon Rengon & Ruusuvirran tutkimuksen pohjalta. (s. 21, 47, 96–99), Renko V. & M. Ruusuvirta (2018): Kuntien kulttuuritoiminta lukujen valossa IV: Kulttuuritoiminnan kustannukset 24 kaupungissa vuonna 2016. Helsinki: Cupore ja Suomen Kuntaliitto.

https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/180129_Kuntien_kulttuuritoiminta_raportti2016.pdf
⁷⁸ (s. 37), Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n vuosikertomus 2016. Suosio. Tietoja ja tilastoja jäsenorkestereiden toiminnasta 2016. <http://www.sinfoniaorkesterit.fi/assets/statistics/SUOSIO2016.pdf>

⁷⁹ Oma rahoitusosuus = omat tuotot plus avustukset, (s. 36, 38), Ibid.

Verrokeista FIBO:n omarahoitusaste on korkein, mutta orkesterin konsepti ei ole monistettavissa UMO:lle barokkimusiikin esittämiseen liittyvien erityispiirteiden takia. FIBO:n tuotot perustuvat paljolti joulun ja pääsiäisen oratorio- ja passioperinteeseen (kirkkokiertueet). Kuorot rahoittavat FIBO:n sesonkitoiminnan niin, että ne kantavat riskin lipputuotoista. Avanti! puolestaan saa merkittävät lipputulot Porvoon Suvisoitto-festivaalistaan, joka rahoitetaan pääosin paikallisesti.

Taulukko 13: Julkinen rahoitus orkesteritoiminnan menoista per kunnan asukas 2015–2016

Julkinen rahoitus orkesteritoiminnan menoista kuntien asukasta kohden vuosina 2015 ja 2016 (€)

Orkesteri	ASUKASLUKU	KUNNAN RAHOITUS €/ASUKAS		VALTION RAHOITUS €/ASUKAS	
	31.12.2016	2015	2016	2015	2016
Helsingin KO	635 591	13,52	12,71	4,24	4,06
Tampere Filharmonia	228 173	20,69	20,19	9,62	9,19
Turun FO	187 564	18,82	16,95	10,46	10,05
Lahden KO	119 377	32,02	27,16	16,21	13,67
Oulu Sinfonia	200 466	11,45	12,43	6,97	6,69
Kuopion KO	112 980	16,63	15,77	10,01	9,28
Tapiola Sinfonietta	274 522	9,02	9,21	3,94	3,75
Jyväskylä Sinfonia	138 780	12,13	12,68	6,86	6,58
Joensuun KO	75 881	19,12	17,58	10,35	9,98
Pori Sinfonietta	85 002	14,55	15,79	8,45	8,23
Kymi Sinfonietta	139 391	11,45	11,88	5,91	5,73
Vaasan KO	67 598	17,26	16,97	10,68	10,35
Lappeenrannan KO	72 773	11,53	13,58	7,98	7,74
K-Pohjanmaan KamO	47 715	20,93	20,94	12,19	11,29
Lapin KamO	62 246	14,51	14,74	6,16	5,93
UMO Jazz O	635 591	1,53	1,29	0,89	0,86
Lohjan KO	47 142	5,30	11,74	10,16	9,89
Mikkelin KO	54 494	9,91	9,36	5,14	4,99
Seinäjoen KO	62 053	6,83	6,45	4,71	4,50
Kemin KO	21 603	7,53	13,90	9,21	8,99
Savonlinnan O	35 229	2,17	2,13	2,91	2,83
Avanti! KamO	635 591	0,06	0,15	0,66	0,60
Helsingin BarokkiO	635 591	0,07	0,04		
Hyvinkään O	46 600	3,23	3,22	2,23	2,14
Suomalainen barokkiO	635 591	0,06	0,07	0,30	0,31
Vantaan VO	219 196	0,73	0,69	0,65	0,62
Sinfonietta Lentua	8 644	0,34	1,50		
Keskiarvo		10,42€	10,71€	6,42€	6,33€

Huom! Avanti!n kunnan osuus sisältää sekä Helsingin rahoituksen että Porvoon rahoituksen Suvisoitto-festivaaliin.

Liite 2: Koko Jazz Club ja sen toiminnan esittely

Koko Jazz Club on KokoTeatterin kanssa samoissa tiloissa toimiva ammattimainen, ensiluokkaisesti varusteltu ja säännöllisesti toimiva jazzklubi. Koko Jazz Clubin taiteellinen linjaus on moderni mainstream, eli John Coltranen ja Miles Davisin viitoittama suuntaus. Klubilla on sisaryhdistys Iisalmessa, jossa toimii Koko Jazz Club Iisalmi.

Helsingin Koko Jazz Club on perustettu 2010 ja oman kannatusyhdistyksensä klubi sai 2005. Iisalmessa toiminta aloitettiin 2015 ja sinne perustettiin toiminnan laajentuessa oma yhdistys 2017. Tällä hetkellä Iisalmen yhdistys hallinnoi mm. 150.000 €:n EU -hanketta “Ylä-Savo Meets Jazz”.

Koko Jazz Club järjestää tällä hetkellä Helsingissä taiteellisesti kuratoituja konsertteja kotinäyttämöllä noin 80-100 konserttia vuodessa. Lisäksi Koko Jazz Club järjestää vierailukonsertteja muualle sekä toimii monien tapahtumien kanssa yhteistuotantokumppanina. Tärkeitä yhteistyökumppaneitamme ja meillä esiintyviä tahoja ovat Uuden musiikin orkesteri UMO ja Sibelius-Akatemian Jazzin aineryhmä. Läheinen kumppani Koko Jazzille on tietenkin myös KokoTeatteri, jonka kanssa jaetaan samaa tilaa ja tehdään monenlaista taiteellistakin yhteistyötä.

Koko Jazz Club saa toiminta-avustuksensa valtiolta ja kaupungilta ja se kuuluu niin sanottujen vapaiden ryhmien joukkoon. Koko Jazz Club on Suomen Jazzliiton jäsen. Olemme saaneet sekä palkintoja että tunnustusta, mm. Jazzmuusikot ry:n JAMU palkinnon 2014, Suomen säveltäjät ja sanoittajat ry:n Prix Elvis -palkinnon 2016 ja Yleisradion Varjo Yrjö -palkinnon 2017.

Koko Jazz Club on tällä hetkellä jazzalan freelancereitä eniten työllistävä konserttijärjestäjä. Helsingissä, Iisalmessa ja muissa Ylä-Savon kunnissa työllistetään konserttikohtaisesti yli 300 muusikkoa vuodessa.

Kansainvälinen toiminta on ollut klubin alusta asti vahvasti mukana. Koska perustajat, itsekin arvostettuina muusikoina toimivat Timo Hirvonen ja Jussi Lehtonen, ovat tuoneet mukaan omat kansainväliset kontaktinsa, ovat verkostot olleet alusta asti olemassa ja toiminnan kehittyessä ne ovat kasvaneet ja vakiinnuttaneet muotoaan.

Koko Jazz Clubille tulee jatkuvasti konserttitarjouksia niin muilta konserttijärjestäjiltä kuin yhteiltä, sekä yhteydenottoja yksittäisiltä jazzmuusikoilta ympäri maailman. Kansainvälisiä vierailijoita on esiintynyt klubin ohjelmistossa aina Dave Liebmanista (USA, legendaarisen Miles Davisin saksofonisti) Steve Gaddiin, joka tunnetaan ympäri maailmaa niin Paul Simonin, Joe Cockerin kuin Chick Corean yhtyeistä.

Helsingissä 28.2.2018
Taiteellinen johtaja Timo Hirvonen

Liite 3: Lassi Ikäheimon ajatuksia UMO:sta ja sen merkityksestä (14.2.2018)

Taiteen olennainen piirre on kyseenalaistaminen. Hyvää viihdettä voi tehdä myös ilman kyseenalaistamista. Uuden musiikin orkesterin tulee ensisijaisesti olla kokoonpano, joka etsii uutta ja vie musiikin maailmaa eteenpäin. Tapanikansat ovat pakotettuja hittilistaansa, koska heidän kaikki palkkarahansa tulevat vain lippujen myynnistä. Heillä ei ole mahdollisuutta kokeilla rohkeita ratkaisuja, koska myyvyys on maksimoitava toimentulon turvaamiseksi. UMO:n tulevaisuudessa osaavat taiteelliset johtajat tulevat yhdistämään etsivän taiteen ja hyvän viihteen hurmaavaksi soivaksi kokonaisuudeksi.

Big bandiä musiikin työkaluna voi ainakin kahdesta syystä verrata toiseen vakiintuneeseen orkesterimuotoon, sinfoniaorkesteriin. Big bandeille on kirjoitettu paljon musiikkia eri puolilla maailmaa ja vakiintuneena kokoonpanona big band mahdollistaakin useiden jazzin tyyliuuntien ja historian suurimpien mestariteosten laajan esittelyn. Toisin kuin pienet kokoonpanot, big bandit mahdollistavat myös arkkitehtonisten tilavaikutelmien rakentamisen jazzin puolella.

Umo Jazz Orchestra – Uuden Musiikin Orkesteri on yksi Euroopan merkittävimpiä big bandejä. Se on ainut myös taidemusiikkia esiin tuova huipputasoinen big bandimme. UMO lunasti jo 80-luvulla paikkansa big bandien eturivissä. Orkesteri on julkaissut yli 50 albumia ja sen ohjelmistoon kuuluu yli 3 000 sävellystä. UMO:n kanssa soittaneiden kv. huippuluokan solistien lista hakee vertaistaan koko maailmasta. UMO on myös teetetyt tutkimuksen mukaan Suomen tunnetuin jazz brändi.

Hyvän omistajan täytyy pyrkiä mahdollistamaan alaistensa loistaminen omissa tehtävissään ja tuoda heitä ylpeänä esille. Helsingin kaupunki järjestää suuren määrän kansallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä vierailuja, kuten valtiovierailujen osia sekä merkittäviä kokouksia. Jostain syystä UMO jää kuitenkin piiloon. Tämä ei varmasti ole tarkoituksellista, vaan orkesterin tehokas ja luonteva käyttäminen on omistajalta hautautunut hallinnollisten mutkien taakse. Tässä on ollut varmaan myös osasyynä myös orkesterin tapakulttuuri. On tärkeää, että UMO ja Helsingin kaupunki kartoittavat tulevien vuosien huippuhetket, joissa UMO:a näytetään ylpeänä. UMO:n täytyy olla omistajalleen helposti käytettävissä oleva ylpeyden aihe.

UMO:n kuukausipalkat toimivat koko jazz-kentän hyväksi. Palkkarahoista yli 20 % menee säännöllisesti freelance -kentän solisteihin ja avustajiin. Kuukausipalkat mahdollistavat pitkäjänteisen harjoittelun. UMO toimii selkeänä esikuvana jazzmuusikoille koko big band -instrumentin sointimaailmasta. Oikein käytettynä UMO on myös hieno ja joustava edustustyökalu pääkaupungillemme.

Suomi ansaitsee yhden ammatti-big bandin, ja onneksaasti meillä sattuu olemaan tällainen huipputasoinen orkesteri valmiina. UMO:n ero muihin taidemusiikin tekijöihin on erilainen harmonia- ja rytmimaailma, sekä improvisaation olennainen rooli kaikissa esiintymisissä. Improvisointi taas on uuden etsimistä, edellisen ratkaisun kyseenalaistamista, ja tätä voidaan pitää ainoastaan myönteisenä asiana.

Taiteen syntymiseen on aina tarvittu mesenaatit. Aiemmin tämän mahdollistivat kuninkaat ja ruhtinaat, myöhemmin aikoina tehtävä on ollut pääosin valtioilla ja kunnilla. Nyt Suomessa maksetaan yli 1 000 henkilötyövuotta orkesterimuusikoiden palkkoja yhteiskunnan puolesta. Tästä luvusta ainoastaan reilut 40 henkilötyövuotta on muita kuin sinfoniaorkesterien palkkoja. Tuntuukin taidemusiikin monipuolisuuden nimissä selkeältä, että UMO:lle täytyy löytyä selkeä paikka ja palkkarahat. Rohkenen uskoa että myös sinfoniaorkesterikenttä seisoo tämän ajatuksen takana. UMO on meillä lainassa tulevaisuudesta, pelastetaan se.

Liite 4: UMO Suomen jazzkentällä

Jazztoimijat operoivat Suomessa lähes poikkeuksetta taiteen ja kulttuurin vapaalla kentällä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että toimijat, kuten muusikot, yhtyeet, agentit, keikkapaikat ja konserttijärjestäjät rahoittavat toimintaansa pääasiassa lipputuloilla, keikkapalkkioilla sekä erilaisilla harkinnanvaraisilla avustuksilla, joita haetaan valtiolta, kunnilta sekä yksityisiltä säätiöiltä. Suomen Jazzliitto ry, joka saa Opetus- ja kulttuuriministeriöltä harkinnanvaraista toiminta-avustusta, toimii kentällä keskusjärjestönä ja tukee jazzin esitystoimintaa suoraan mm. valtakunnallisen kiertuejärjestelmänsä kautta.

UMO on valtionosuusjärjestelmään kuuluvana orkesterina Suomen jazzkentällä ainutlaatuinen toimija. Se on myös liikevaihtoa ja henkilöstöä tarkasteltaessa poikkeuksellisen suuri organisaatio. UMON ainutlaatuisuus myös asemoi orkesterin erityisellä tavalla suomalaiselle jazzkentälle.

Kun esimerkiksi klassisen musiikin puolella merkittävä osa työelämään valmistuvista muusikoista voi odottaa työllistyvänsä VOS-orkesteriin, jazzmuusikon mahdollisuudet työllistyä vakituisen työsuhteeseen rajoittuvat käytännössä UMOon. Kun otetaan huomioon, että kyseessä on 16-henkinen orkesteri, josta on perinteisesti vapautunut uusia paikkoja sitä mukaa kun soittajia on jäänyt eläkkeelle, huomataan, että ura UMossa tuskin on nuorelle vastavalmistuneelle jazzmuusikolle kovinkaan realistinen tai tavoiteltava tulevaisuuden suunnitelma. Toki tässä täytyy myös muistaa, että jazzissa big bandit ovat poikkeus ja pienyhtyeet normi, joten orkesterimuusikkoudella ei myöskään ole samanlaista kulttuurista asemaa kuin klassisella puolella.

Toiselta kantilta tarkasteltuna taas UMON soittajille ei käytännössä ole olemassa mahdollisuuksia löytää vastaavaa työtä jazzmusiikin parissa muualta, ainakaan kotimaasta. Yllä mainituista seikoista kenties johtuu tietty pysähtyneisyys, joka on omiaan luomaan etäisyyttä UMON ja muun jazzkentän välille. UMON vahvimmat yhteydet ja linkit muuhun jazzkenttään lienevätkin freelancemuusikoiden, -säveltäjien ja -sovittajien työllistämässä. 16-henkisessä bändissä on lähes aina tarvetta tuuraajille, ja uusia sovituksia ja sävellyksiä tilataan kun siihen on mahdollisuus ja tarve. Yksinkertaistettuna voidaan ajatella, että mitä suurempaa on muusikoiden liikkuvuus UMON ja vapaan kentän välillä, sen lähempänä nämä kaksi ovat toisiaan.

UMO on myös ymmärrettävistä syistä useimmissa tapauksissa jazzkentän konserttijärjestäjien enemmistön ulottumattomissa. Pienillä budjeteilla ja pienissä paikoissa toimivat konserttijärjestäjät eivät pysty kuin erikoisjärjestelyin buukkaamaan 16-henkistä ammattiorkesteria. Myös se, että suuren bändin matkustaminen on kallista, rajaa UMON helposti ulos Helsingin lähialueita pidemmällä toimivien konserttijärjestäjien ulottumattomiin. Helsingissä UMO on onnistunut erilaisten yhteistyökuvioiden kautta tuomaan toimintaansa lähemmäs muuta jazzkenttää. Esimerkiksi säännölliset esiintymiset kaupungin kulttuuritaloissa sekä nyt jo monivuotinen yhteistyö Koko Jazz Clubin kanssa ovat edistäneet asiaa.

Helsingissä 22.2.2018

Ami Vuorinen
Toiminnanjohtaja
Suomen Jazzliitto ry